

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Фінансовий факультет
Кафедра обліку, аудиту, аналізу і оподаткування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: Методика обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів
підприємства
(за матеріалами ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»)

Виконав: студент групи ЕО-24-1м
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Шевченко Олена Леонідівна

(прізвище та ініціали)

Керівник д.е.н., професор Фесенко В.В

(наук. ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент Дніпровський державний аграрно-
економічний університет

(місце роботи)

завідувач кафедри обліку, оподаткування та
управління фінансово-економічною безпекою

(посада)

к.е.н., доцент Губарик О.М.

(наук. ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Дніпро – 2026

АНОТАЦІЯ

Шевченко О. Л. Методика обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів підприємства (за матеріалами ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»). Кваліфікаційна робота магістра. Спеціальність «Облік і оподаткування». Університет митної справи та фінансів. Дніпро, 2026.

Ключові слова: фінансові результати, прибуток, рентабельність, фінансовий аналіз, оподаткування фінансових результатів, фінансова звітність, податкове навантаження, автоматизація обліку, управлінські рішення.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є дослідження теоретичних аспектів та методики обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів підприємства.

Завданням кваліфікаційної роботи магістра є визначення економічної сутності та класифікації фінансових результатів підприємства; дослідження законодавчо-нормативних вимог до їх обліку та оподаткування; аналіз показників рентабельності як індикаторів діяльності підприємства; характеристика організаційно-економічних особливостей ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»; оцінка методів обліку, автоматизації процесі та документального оформлення операцій; проведення аналізу фінансових результатів і оподаткування; SWOT та PEST аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища; визначення напрямів удосконалення обліку та методичних підходів до поглибленого аналізу; обґрунтування оптимізації оподаткування фінансових результатів підприємства.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи магістра є процес організації, методики та розвитку обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів на підприємстві.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи магістра є сукупність теоретичних, методичних та практичних засад організації та методики обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів підприємства.

Класифікаційної роботи магістра містить 79 сторінок, 11 таблиць, 5 рисунків, список використаних джерел складається з 34 найменувань, 5 додатків.

ANNOTATION

Shevchenko O.L. Methodology of Accounting, Analysis, and Taxation of Enterprise Financial Results (Based on the Materials of LLC “Trade-Service GC”). Qualification Thesis. Specialty: Accounting and Taxation. University of Customs and Finance. Dnipro, 2025.

Keywords: financial results, income, efficiency, financial analysis, taxation of financial results, financial statements, tax burden, accounting automation, managerial decisions.

The purpose of this qualification thesis is to analyze the economic essence and classification of enterprise financial results; legislative and regulatory requirements for their accounting and taxation; profitability indicators as measures of enterprise performance; organizational and economic features of LLC “Trade-Service GC”; accounting methods, process automation, and documentation of business transactions; financial results and their taxation; internal and external environment by applying SWOT and PEST strategy methods; directions for improving accounting and methodological approaches to detailed analysis; optimization of enterprise financial results taxation.

The object of research of this qualification thesis is the process of organization, methodology, and development of accounting, analysis, and taxation of financial results at the enterprise.

The subject of research of this qualification thesis is the set of theoretical, methodological, and practical principles for the organization and methodology of accounting, analysis, and taxation of enterprise financial results.

The qualification thesis contains 79 pages, 11 tables, 5 figures, the list of references consists of 34 items, 5 appendices.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЗАКОНОДАВЧІ ВИМОГИ ДО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Економічна сутність та класифікація фінансових результатів підприємства	9
1.2. Законодавчо-нормативні вимоги до обліку і оподаткування фінансових результатів підприємства	16
1.3. Показники рентабельності як індикатори діяльності підприємства	22
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТОВ «ТРЕЙД-СЕРВІС ГК»)	29
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «Трейд- Сервіс ГК»	29
2.2. Методи обліку фінансових результатів та їх відображення у фінансовій звітності підприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»	39
2.3. Оцінка рівня автоматизації обліку на підприємстві ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» та їх документальне оформлення операцій	42
2.4. Аналіз і оподаткування фінансових результатів	46
2.5. SWOT та PEST аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»	52
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	58
3.1. Напрями вдосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд- Сервіс ГК»	58

3.2. Методичні підходи до поглибленого аналізу фінансових результатів підприємства	64
3.3. Оптимізація оподаткування фінансових результатів підприємств	68
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку економіки України фінансові результати діяльності підприємства виступають важливим індикатором ефективності його функціонування, фінансової стійкості та конкурентних позицій на ринку. Прибуток відіграє ключову роль у формуванні власних фінансових ресурсів, забезпеченні самофінансування та інвестиційного розвитку, а також є основним об'єктом оподаткування. Водночас динамічні зміни податкового законодавства, посилення вимог до фінансової звітності та зростання потреби в якісній аналітичній інформації для ухвалення управлінських рішень зумовлюють необхідність удосконалення підходів до обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів.

Актуальність теми зростає за умов економічної нестабільності та підвищеного податкового контролю особливої ваги набуває достовірне та обґрунтоване формування фінансових результатів. Методика бухгалтерського обліку доходів і витрат повинна забезпечувати повноту та своєчасність відображення господарських операцій, а також узгодженість фінансового й податкового обліку відповідно до вимог чинного законодавства. Це дозволяє мінімізувати податкові ризики та підвищити рівень прозорості фінансової інформації підприємства.

Не менш важливим аспектом є аналіз фінансових результатів як інструменту управління господарською діяльністю. Дослідження динаміки прибутку, рівня рентабельності та факторів їх формування створює підґрунтя для виявлення внутрішніх резервів зростання ефективності, оптимізації витрат і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Для мікропідприємств, зокрема у сфері послуг та інформаційних технологій, актуальним є забезпечення збалансованого поєднання спрощених форм фінансової звітності з ефективною організацією податкового обліку, що зумовлює потребу в удосконаленні методики обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів з урахуванням галузевих і практичних особливостей діяльності конкретного підприємства.

Питання методики формування та аналізу фінансової звітності ґрунтовно досліджувалися у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема О. Д. Савицької, яка розробила комплексну систему економічного аналізу діяльності підприємств; Ч. Хорнгрена, У. Харрісона і Дж. Рівза, які висвітлили міжнародні підходи до бухгалтерського обліку та аналізу фінансової звітності; а також Е. Хелфєрта, що зосередив увагу на інтерпретації фінансових звітів у процесі прийняття управлінських рішень, однак, незважаючи на значний обсяг наукових напрацювань, зберігається потреба в подальшому вдосконаленні методики аналізу фінансової звітності та її адаптації до сучасних умов господарювання, зокрема вимог МСФЗ, процесів цифровізації обліку й галузевих особливостей розвитку, що й зумовлює актуальність теми кваліфікаційної роботи.

Мета кваліфікаційної роботи магістра є дослідження теоретичних аспектів та методики обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів підприємства.

Завданням дослідження було встановлено:

- визначити економічну сутність та класифікацію фінансових результатів підприємства;
- дослідити законодавчо-нормативні вимоги до обліку і оподаткування фінансових результатів підприємства;
- розглянути показники рентабельності як індикатори діяльності підприємства;
- дослідити організаційно-економічну характеристику підприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»;
- висвітлити методи обліку фінансових результатів та їх відображення у фінансовій звітності підприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»;
- оцінити рівень автоматизації обліку на підприємстві ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» та документальне оформлення операцій;
- провести аналіз і визначити оподаткування фінансових результатів;

- провести SWOT та PEST аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»;
- визначити напрями вдосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»;
- розглянути методичні підходи до поглибленого аналізу фінансових результатів підприємства;
- визначити оптимізацію оподаткування фінансових результатів підприємств.

Об’єкт дослідження – процес організації, методики та розвитку обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів на підприємстві.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних засад організації та методики обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів підприємства.

Методи дослідження. У роботі використано методи порівняльного аналізу, горизонтального та вертикального аналізу, фінансових коефіцієнтів, групування, узагальнення, економіко-статистичні та графічні методи, а також елементи системного та структурно-логічного аналізу.

Інформаційну базу дослідження становить фінансова та обліково-аналітична інформація мікропідприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК», яке здійснює діяльність у сфері надання ІТ-консалтингових та сервісних послуг. У процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра використано дані фінансової звітності підприємства за 2023–2024 роки, що дозволило проаналізувати динаміку, структуру та особливості формування фінансових результатів у сучасних умовах господарювання. Основними джерелами інформації є форми фінансової звітності мікропідприємства, зокрема Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Публікації. Основні результати магістерської кваліфікаційної роботи апробовано та опубліковано в одній науковій праці. Зокрема, результати дослідження висвітлено у тезах доповіді Фесенко В. В., Шевченко О. С. «Сервіси електронного документообміну та їх переваги в умовах дистанційного формату господарювання», опублікованих у матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові та соціально-технічні напрями еволюції цифрового суспільства» (УМСФ, м. Дніпро, 2023, с. 256–258) [26]. Тематика публікації безпосередньо пов'язана з обраною темою магістерської роботи та відповідає напряму наукових досліджень кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування УМСФ, зокрема в частині дослідження цифровізації облікових процесів та використання сучасних інформаційних технологій в управлінні підприємством.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг кваліфікаційної роботи 79 сторінки. Робота містить 11 таблиць, 5 рисунків, список використаних джерел складається з 34 найменувань, 5 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЗАКОНОДАВЧІ ВИМОГИ ДО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та класифікація фінансових результатів підприємства

Фінансовий результат (прибуток або збиток) є ключовим показником ефективності діяльності підприємства, який відображає кінцевий підсумок усієї господарської діяльності за певний звітний період. У системі управління підприємством фінансовий результат дає змогу оцінити доцільність та раціональність використання економічних ресурсів, ефективність управлінських рішень, рівень продуктивності праці, конкурентоспроможність продукції та здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Через фінансові результати відображається загальний фінансово-економічний стан суб'єкта господарювання, а також визначаються напрями подальшого розвитку [10].

Фінансовий результат визначається як різниця між отриманими доходами та понесеними витратами за певний звітний період. Якщо сума доходів перевищує витрати, підприємство отримує прибуток. У разі якщо витрати перевищують доходи – таке підприємство фіксує збиток.

Саме фінансові результати визначають здатність підприємства забезпечувати самофінансування, покривати власні витрати і забезпечувати розвиток, розширювати діяльність за рахунок внутрішніх джерел. Прибуток виступає основним джерелом формування інвестиційних ресурсів, створення необхідних резервів, модернізації та технологічного оновлення виробничих потужностей. Наявність стабільного прибутку дозволяє підприємству дотримуватися стратегічної стійкості, здійснювати довгострокове планування та зміцнювати ринкові позиції. Окрім цього, фінансові результати визначають можливість підприємства виконувати свої зобов'язання перед державою, власниками, працівниками та контрагентами. Позитивний фінансовий

результат забезпечує достатній рівень ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності, що формує довіру підприємства як до надійного партнера. Натомість негативний фінансовий результат свідчить про наявність проблем у структурі виробництва, нераціональну структуру собівартості, слабку конкурентну позицію, збуті, помилкові управлінські рішення чи зовнішньому ринковому середовищі.

Для глибокого аналізу фінансових результатів необхідно розглядати їх як багаторівневий показник, який включає різні аспекти діяльності підприємства та способів формування прибутку. У науковій літературі та практиці бухгалтерського обліку застосовуються різні підходи до систематизації фінансових результатів, які дозволяють оцінити ефективність діяльності підприємства з різних точок зору та за різними економічними критеріями. Класифікація фінансових результатів допомагає не лише структурувати інформацію, а й визначити джерела формування прибутку, характер впливу різних видів діяльності на загальний фінансовий стан підприємства та можливі резерви для підвищення ефективності його господарської діяльності. Для повного уявлення про фінансовий стан підприємства доцільно виділити ключові види фінансових результатів та способи їх формування:

1. За видами діяльності:

- фінансовий результат від операційної діяльності — формується під час реалізації основної продукції або наданням послуг. Є основним джерелом прибутку та показником ефективності підприємства [10];

- фінансовий результат від інвестиційної діяльності — формується в результаті придбання, утримання та продажу основних засобів, фінансових інструментів, участі в капіталі інших підприємств [10];

- фінансовий результат від фінансової діяльності — результат операцій із позиковим капіталом, емісії цінних паперів та виплат дивідендів [10].

2. За характером формування:

- основні (регулярні) фінансові результати — формуються під час планових операцій підприємства, є стабільним джерелом формування капіталу. Наприклад, операційні прибутки;

- позареалізаційні (нерегулярні) фінансові результати — результат нетипових операцій, таких як штрафи, курсові різниці, продаж майна або списання дебіторської заборгованості;

3. За економічним змістом:

- валовий прибуток (збиток) — різниця між доходами від реалізації та собівартістю реалізованої продукції чи послуг;

- операційний прибуток (збиток) — підсумок основної діяльності після операційних витрати; відображає рівень ефективності управлінських рішень;

- прибуток до оподаткування — сумарний результат усіх видів діяльності до врахування податків.

- чистий прибуток — кінцевий фінансовий результат після оподаткування та формування резервів; який може бути спрямований на реінвестування або інші стратегічні цілі.

4. За напрямком використання:

- розподілений прибуток — на виплату дивідендів, премій, соціальні програми;

- нерозподілений прибуток — залишається на підприємстві для реінвестування, модернізації, подальшого розвитку нових напрямів господарської діяльності [2 ст. 186];

- резервний капітал — частина прибутку підприємства, що слугує для покриття можливих майбутніх збитків, непередбачених витрат або ризиків, забезпечуючи тим самим фінансову стабільність та стійкість підприємства [2 ст. 186].

5. За рівнем впливу на фінансову стійкість:

- реальні фінансові результати — фактичні зміни капіталу та ліквідності, що вже вплинули на фінансовий стан;

- потенційні (очікувані) фінансові результати — прогнозні величини, що використовуються для планування, бюджетування та стратегічного розвитку.

Оскільки фінансовий результат є багатокомпонентною категорією, яка формується на різних етапах господарської діяльності, виникає потреба у його структуризації. Різні види прибутку — валовий, операційний, чистий тощо — виконують власну аналітичну функцію та дозволяють розкрити специфіку формування вартості підприємства під різними кутами. Кожен з них характеризує окремий аспект діяльності, здатність генерувати грошові потоки, рівень фінансової стійкості та створення економічної доданої вартості. Враховуючи різноманітність та інформаційну значущість наводимо узагальнену таблицю з основними видами фінансових результатів підприємства, англійські відповідники, а також формули розрахунку та короткий економічний зміст.

Таблиця 1.1

Основні види фінансових результатів підприємства та їх економічний зміст

Назва виду прибутку	Англійський термін	Формула розрахунку	Економічний зміст
<i>Дохід (виручка)</i>	Revenue / Sales	Виручка = Ціна*Обсяг	Збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).
<i>Валовий прибуток</i>	Gross Profit	Валовий прибуток = Чистий дохід – Собівартість реалізації	Характеризує ефективність основної діяльності до врахування адміністративних, збутових та інших операційних витрат. Відображає основний рівень рентабельності діяльності підприємства.
<i>Операційний прибуток</i>	Earnings Before Interest and Taxes (EBIT)	ЕВІТ = Валовий прибуток – Операційні витрати	Відображає ефективність основної операційної діяльності без урахування відсотків і податків. Є ключовим показником продуктивності бізнес-процесів підприємства.
<i>ЕБІТДА</i>	ЕВІТДА	ЕВІТДА = ЕВІТ + Амортизація	Показує грошову ефективність діяльності без впливу амортизаційної політики. Використовується для оцінки здатності підприємства генерувати грошовий потік.

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	Profit before tax (PBT)	PBT = Прибуток до оподаткування	Відображає результат діяльності підприємства з урахуванням операційних та фінансових доходів/витрат, але до сплати податків.
Чистий прибуток	Net Profit	Net Profit = PBT – Податок на прибуток	Найважливіший показник фінансового результату — сума коштів, яка залишається у підприємства після всіх витрат та податків; база для дивідендів та реінвестицій.
Прибуток на акцію	Earnings per share (EPS)	EPS = Чистий прибуток / Кількість акцій	Показує частку чистого прибутку, що припадає на одну акцію. Є ключовим критерієм оцінки привабливості компанії для інвесторів.
Маржинальний прибуток	Contribution Margin	Дохід – Змінні витрати	Показує, яку суму доходу залишає підприємство після покриття змінних витрат. Використовується для управлінського аналізу та короткострокового планування.
Операційний грошовий потік	Operating Cash Flow (OCF)	Чистий прибуток + Негрошові витрати ± Зміни в обіговому капіталі	Відображає реальну здатність підприємства генерувати гроші від операційної діяльності.
Нерозподілений прибуток	Retained Earnings	Чистий прибуток – Дивіденди	Частина прибутку, що залишається у підприємства для розвитку. Характеризує здатність до самофінансування.

Джерело: складено автором на основі [18,19].

Наведена таблиця дає змогу комплексно охарактеризувати економічну сутність фінансових результатів, виділити їх роль у сучасному фінансовому аналізі та визначити, які саме показники доцільно використовувати для оцінки конкретних аспектів діяльності підприємства.

Фінансові результати підприємства формуються під впливом комплексної взаємодії внутрішніх і зовнішніх чинників. Їх аналіз дозволяє оцінити наскільки раціонально підприємство здійснює виробничу та комерційну діяльність, управляє ресурсами, контролює витрати та формує прибуток від реалізації. Таким чином, фінансові результати слугують не лише інструментом обліку, а й базою для прийняття стратегічних рішень, оцінки платоспроможності, конкурентоспроможності та

стабільності підприємства на ринку. Існують внутрішні та зовнішні фактори, які безпосередньо впливають на формування фінансових результатів, а також їх зміни.

Внутрішні фактори безпосередньо залежать від підприємства та управлінських рішень. До них належить:

- структура витрат — оптимальне співвідношення постійних і змінних витрат;
- собівартість продукції — ефективність використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів;
- продуктивність праці — рівень ефективності персоналу, що впливає на обсяги виробництва і прибуток;
- технологічний рівень — застосування сучасного обладнання та інноваційних рішень;
- управлінські рішення — стратегія розвитку, маркетингу, планування і контроль витрат;
- якість продукції або послуг — впливає на попит і доходи підприємства.

Зовнішні фактори формують умови і визначає додаткові обмеження та можливості, в яких функціонує підприємство. До них належить:

- державне регулювання та податкова політика;
- кон'юнктура ринку і рівень попиту;
- рівень конкуренції та стратегії конкурентів на ринку;
- інфляційні процеси, обмінний курс валют;
- зміни в законодавстві та економічній політиці.

Вплив цих чинників визначає динаміку доходів, витрат та чистого прибутку підприємства. Аналіз їхнього впливу дозволяє виявити слабкі місця у виробничих і комерційних процесах, а також визначити резерви для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Фінансові результати відіграють ключову роль у системі управління підприємством. Вони відображають підсумковий ефект взаємодії виробничих,

комерційних і фінансових процесів та формують базу для стратегічного і операційного планування. Основні напрями використання фінансових результатів включають:

- оцінка економічної ефективності діяльності — аналіз прибутку та збитків дозволяє оцінити ефективність всіх сфер діяльності підприємства, включаючи виробництво, збут, фінанси та управлінські процеси. Це допомагає виявити, які напрямки є найбільш прибутковими, а де необхідно вдосконалити витратні та організаційні механізми;
- формування рішень щодо інвестицій, фінансування та розширення виробництва — фінансові результати демонструють реальні можливості підприємства щодо залучення та ефективного використання фінансових ресурсів. На їх основі приймаються рішення про модернізацію обладнання, освоєння нових ринків або розширення виробничих потужностей;
- визначення кредитоспроможності та інвестиційної привабливості — стабільний прибуток є важливим показником фінансової стійкості підприємства, підвищує довіру інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Це дозволяє підприємству отримувати доступ до додаткових фінансових ресурсів для розвитку та інновацій;
- побудова стратегічних планів розвитку — аналіз динаміки фінансових результатів допомагає прогнозувати можливості підприємства, оцінювати ризики та обирати оптимальні напрямки розвитку, враховуючи внутрішні ресурси та зовнішні економічні умови [3].

Таким чином, фінансові результати є інтегральним показником ефективності діяльності підприємства, що дозволяє: контролювати ефективність використання ресурсів; забезпечувати фінансову стабільність і платоспроможність; формувати обґрунтовану інформаційну базу для управлінських і стратегічних рішень; підвищувати конкурентоспроможність на ринку та адаптивність до змін зовнішнього середовища. Аналіз фінансових результатів є неперервним процесом, який забезпечує

своєчасне реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, дозволяє оптимізувати виробничі та фінансові процеси і закладає основу для сталого розвитку підприємства.

1.2. Законодавчо-нормативні вимоги до обліку і оподаткування фінансових результатів підприємства

Формування та відображення фінансових результатів підприємства здійснюється у чітко визначених законодавчо-нормативних рамках, що забезпечують достовірність, прозорість та порівнюваність звітної інформації. Система регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні охоплює комплекс нормативних документів, спрямованих на формування єдиних підходів до визначення доходів, витрат і кінцевого фінансового результату. Визначення фінансових результатів регламентується національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, нормами Податкового кодексу та, у разі застосування, міжнародними стандартами фінансової звітності. Сукупність цих документів визначає правила формування показників прибутку, встановлює вимоги до їх розкриття у фінансовій звітності та регулює особливості їх оподаткування, що має важливе значення для прийняття управлінських рішень і забезпечення фінансової прозорості підприємства.

В Україні базовим нормативним документом, що регулює облік і фінансову звітність підприємств, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Згідно з цим законом, ведення бухгалтерського обліку є обов'язковою вимогою для всіх суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності чи організаційно-правового статусу. Закон визначає принципи формування фінансової звітності, серед яких ключове місце займають повнота, автономність, послідовність, безперервність та превалювання сутності над формою. Виконання цих принципів гарантує, що фінансові результати будуть сформовані на надійній інформаційній основі та відповідатимуть реальному економічному змісту операцій.

На практиці також застосовуються нормативні акти — Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО) [4], які деталізують порядок ведення обліку окремих об'єктів: активів, зобов'язань, витрат, доходів та власного капіталу. Відповідно до вимог П(С)БО, фінансові результати (прибуток або збиток) визначаються шляхом зіставлення доходів і витрат, методологія відображення яких базується на принципах обачності, відповідності та надійності інформації. Це означає, що результати діяльності мають формуватися на основі реальних, документально підтверджених господарських операцій, що забезпечує об'єктивність їх оцінки. Національні стандарти також задають рамки формування облікової політики підприємства: визначають прийнятні методи оцінки запасів, порядок нарахування амортизації, використання резервів тощо. Завдяки цьому забезпечується цілісність та уніфікованість підходів до визначення прибутку або збитку.

Для деяких підприємств, зокрема тих, що мають публічний інтерес (наприклад, підприємства, цінні папери яких допущено до обігу на фондовому ринку, банки, страховики тощо), в Україні діє обов'язок або право складати фінансову звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) [21]. Це дозволяє підвищити якість фінансової звітності, забезпечити її зіставність з даними міжнародних компаній та створює сприятливі умови для залучення інвестицій на світових ринках капіталу.

Згідно зі Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку МСБО 1 «Подання фінансової звітності», фінансовий результат (прибуток або збиток) визначається як «загальний дохід за мінусом витрат, за винятком компонентів іншого сукупного доходу» [12]. Вимоги МСБО 1 передбачають чітке розмежування між доходами та витратами, що формують прибуток звітного періоду, і статтями іншого сукупного доходу, які не впливають безпосередньо на результати поточного періоду, але відображають економічні зміни, що позначаються на власному капіталі підприємства в майбутньому. Таким чином, МСФЗ забезпечують більш глибоке та структуроване представлення інформації про фінансові результати, що особливо важливо для

підприємств, діяльність яких пов'язана зі значними ризиками або складними фінансовими операціями.

Для обліку податку на прибуток відповідно до МСФЗ застосовується стандарт МСБО 12 «Податки на прибуток» [13], який встановлює порядок формування як поточного податкового зобов'язання, так і відстрочених податкових активів і зобов'язань. Визначення відстрочених податків базується на концепції тимчасових різниць, тобто розбіжностей між балансовою вартістю активів і зобов'язань у бухгалтерському обліку та їхньою податковою базою. Це є суттєвим аспектом, оскільки фінансовий результат до оподаткування, визначений відповідно до вимог бухгалтерських або міжнародних стандартів, нерідко відрізняється від податкового результату. Такі розбіжності зумовлені різними підходами до оцінки активів і зобов'язань, порядку нарахування амортизації, формування резервів та застосування окремих методологічних принципів у бухгалтерському й податковому обліку.

Податковий прибуток є не просто бухгалтерським показником, а результатом його коригування відповідно до фіскальних вимог, встановлених Податковим кодексом України. Це формує середовище, у якому підприємство повинно забезпечити узгодженість між бухгалтерським та податковим обліком, своєчасно аналізувати податкові різниці та коректно відображати їх у звітності, щоб уникнути штрафних санкцій та забезпечити прозорість фінансової інформації.

У процесі формування фінансових результатів підприємства важливе значення має узгодженість методологічних підходів до визнання доходів, витрат і визначення прибутку в різних нормативно-правових системах. Національні стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності та вимоги податкового законодавства ґрунтуються на різних концептуальних засадах, що зумовлює відмінності у трактуванні окремих елементів фінансового результату. Для чіткого розуміння цих розбіжностей доцільним є порівняльний аналіз ключових положень кожної з систем. Узагальнення таких відмінностей наведено у таблиці, яка

демонструє основні підходи до визнання, оцінки та регулювання фінансових результатів.

Таблиця 1.2

Узгодження вимог П(С)БО, МСФЗ та Податкового кодексу України щодо визнання та формування фінансових результатів підприємства

Критерії	П(С)БО (Національні стандарти)	МСФЗ (IFRS)	Податковий кодекс України (ПКУ)
Підхід до формування фінансового результату	Базується на принципах нарахування та відповідності доходів і витрат (П(С)БО 1, П(С)БО 3).	Повністю ґрунтується на принципі нарахування та концептуальній основі (Conceptual Framework, IFRS).	Фінансовий результат для оподаткування — це бухгалтерський прибуток, скоригований на податкові різниці (ст. 134 ПКУ).
Визнання доходів	Доходи визнаються при збільшенні активів або зменшенні зобов'язань, якщо оцінка є достовірною (П(С)БО 15).	Доходи визнаються відповідно до IFRS 15 за п'ятиетапною моделлю: договір → зобов'язання → ціна → розподіл → виконання.	Доходи визначаються на підставі бухобліку, але для окремих операцій є спеціальні правила (ст. 135–137 ПКУ).
Визнання витрат	Витрати визнаються у періоді отримання доходу або коли вони понесені (П(С)БО 16).	Витрати визнаються за принципом нарахування та через моделі знецінення, резервування, оцінки активів (IFRS).	Податкові витрати не формуються окремо — враховується бухоблік + податкові різниці (ст. 138 ПКУ).
Фінансовий результат (прибуток/збиток)	Визначається як різниця між доходами та витратами підприємства згідно з П(С)БО 3.	Визначається у Звіті про прибутки та збитки та іншому сукупному доході (IAS 1).	Об'єкт оподаткування — прибуток, розрахований на основі бухгалтерського фінрезультату з урахуванням коригувань (ст. 134 ПКУ).
Амортизація та знос	Методи амортизації визначаються підприємством (П(С)БО 7).	Гнучкі моделі амортизації та знецінення активів (IAS 16, IAS 36).	Чітко визначені групи активів та мінімальні строки амортизації (ст. 138.3 ПКУ).
Резерви та забезпечення	Передбачено формування забезпечень (П(С)БО 11).	Ширша система резервування: резерви під знецінення, очікувані збитки, оцінкові зобов'язання (IAS 37, IFRS 9).	Бухгалтерські забезпечення можуть не визнаватися у податковому обліку, якщо є різниці (ст. 139 ПКУ).

Коригування фінансового результату	Не передбачені окремі коригування для цілей оподаткування.	Коригування проводяться лише у фінзвітності за вимогами МСФЗ.	Є перелік постійних та тимчасових різниць, що збільшують або зменшують фінрезультат до оподаткування (ст. 138–140 ПКУ).
Звітність	Форма №2 – «Звіт про фінансові результати».	IFRS «Statement of Profit or Loss and Other Comprehensive Income».	Податкова декларація з податку на прибуток підприємств (щоквартально/щорічно).

Джерело: складено автором на основі [18].

Таким чином, порівняння вимог П(С)БО, МСФЗ та Податкового кодексу України свідчить про наявність суттєвих методологічних відмінностей між бухгалтерським і податковим регулюванням фінансових результатів. Національні стандарти та МСФЗ переважно зорієнтовані на достовірне та повне відображення фінансової інформації для користувачів звітності, тоді як податкове законодавство формує власні правила коригування фінансового результату для визначення об'єкта оподаткування. Це зумовлює необхідність ретельного контролю за дотриманням нормативних вимог і забезпечення коректної трансформації показників бухгалтерського обліку у податкові. Узгодження цих підходів є важливим фактором підвищення прозорості фінансової звітності та мінімізації податкових ризиків підприємства.

Важливим аспектом у регулюванні фінансових результатів є роль міжнародних стандартів фінансової звітності, які забезпечують уніфікацію методологічних підходів до визнання, оцінки та відображення прибутку. Застосування МСФЗ сприяє підвищенню прозорості та достовірності облікової інформації, забезпечує її порівнюваність у міждержавному вимірі та створює передумови для формування єдиних правил фінансової комунікації між підприємствами різних юрисдикцій. Це має особливе значення для компаній, що залучають іноземні інвестиції, виходять на міжнародні ринки капіталу або виконують фінансові зобов'язання перед

нерезидентами, оскільки відповідність міжнародним вимогам підвищує рівень довіри зовнішніх стейкхолдерів і мінімізує інформаційні ризики.

Податкове законодавство відіграє визначну роль у формуванні фінансових результатів підприємства, оскільки саме воно встановлює правила визначення бази оподаткування, порядок обчислення податку на прибуток та вимоги до відображення відповідних операцій у системі обліку. В Україні основним нормативним актом у цій сфері є Податковий кодекс України, який регламентує методикку визначення оподаткованого прибутку, перелік доходів і витрат, що враховуються чи не враховуються при його розрахунку, а також містить положення щодо обов'язкових коригувань фінансового результату. Застосування цих норм має принципове значення для того, щоб забезпечити відповідність даних бухгалтерського обліку фіскальним вимогам і мінімізувати ризики податкових порушень.

Однією з ключових характеристик податкового регулювання є те, що фінансовий результат до оподаткування, сформований відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, не завжди збігається з податковим прибутком. Такі розбіжності виникають через існування податкових різниць — спеціальних коригувань, які підприємство зобов'язане здійснювати під час визначення об'єкта оподаткування. Податкові різниці охоплюють, зокрема, правила амортизації основних засобів, порядок формування резервів, операції з фінансовими інструментами, знецінення активів та інші показники, що впливають на фінансовий результат. Відповідно, податковий прибуток є результатом не лише бухгалтерських процедур, а й фіскальних вимог, які можуть суттєво модифікувати базовий бухгалтерський показник.

Застосування податкових різниць зумовлює необхідність глибокої інтеграції бухгалтерської та податкової інформації. Підприємство повинно забезпечити документальне підтвердження кожного коригування, а облікова політика має містити чіткі положення щодо методів оцінки активів і зобов'язань, амортизації, резервування й визнання доходів та витрат. Наявність таких вимог підвищує значення правильного

застосування облікових стандартів, оскільки саме від них залежить вихідний фінансовий результат, який слугує основою для подальшого податкового розрахунку. Таким чином, нормативна взаємодія між стандартами обліку та податковими нормами формує комплексну методологічну систему, що визначає реальну величину прибутку підприємства.

Також важливо враховувати, що податкове законодавство не лише регулює порядок формування фінансового результату для цілей оподаткування, а й впливає на управлінські рішення, які приймає підприємство. Зокрема, різні методики амортизації, правила визнання окремих витрат або податкові стимули для певних видів діяльності можуть змінювати економічну доцільність інвестиційних проектів, обрану структуру фінансування, асортимент продукції або інші стратегічні аспекти розвитку бізнесу. Тому податкові вимоги необхідно розглядати не лише як фіскальний інструмент, а й як елемент регулятивного середовища, що впливає на формування та динаміку фінансових результатів.

Узагальнюючи, законодавчо-нормативні вимоги до обліку та оподаткування фінансових результатів формують комплексну систему, яка складається з національних стандартів бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності та норм Податкового кодексу України. Їхня взаємодія визначає єдині підходи до формування прибутку, регламентує процедури його оцінки та коригування, а також забезпечує законність податкових розрахунків і достовірність фінансової звітності. У таких умовах підприємство повинно забезпечити повну відповідність своїх облікових процедур чинним нормативам, що є передумовою коректного формування фінансових результатів і мінімізації податкових ризиків.

1.3. Показники рентабельності як індикатори діяльності підприємства

У сучасних умовах функціонування підприємств особливого значення набувають показники рентабельності як універсальні індикатори ефективності фінансово-господарської діяльності. Ці показники дозволяють комплексно оцінити

результати господарювання з позиції діяльності та результативності використання економічних ресурсів. На відміну від абсолютних показників фінансових результатів, які відображають лише сумарний обсяг отриманого прибутку або збитку, показники рентабельності розкривають якісну сторону фінансових результатів, характеризуючи співвідношення між досягнутим ефектом та витратами або залученим капіталом. Такий підхід дає змогу більш об'єктивно оцінити рівень ефективності діяльності підприємства незалежно від масштабів його операцій.

Показники рентабельності відображають ступінь ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а також результативність управлінських рішень у сфері виробництва, збуту та фінансування. Економічна сутність рентабельності полягає у визначенні ефективності діяльності підприємства через співвідношення отриманого фінансового результату з показниками, що характеризують обсяги діяльності або використані ресурси. Залежно від мети аналізу такими показниками можуть бути обсяг реалізації продукції, сума витрат, середня вартість активів або величина власного капіталу. Вони дозволяють визначити наскільки раціонально підприємство формує структуру витрат, оптимізує виробничі процеси та використовує наявні активи для отримання прибутку. У цьому контексті рентабельність виступає важливим інструментом оцінки внутрішнього потенціалу підприємства та його здатності забезпечувати стабільний позитивний фінансовий результат у довгостроковій перспективі.

Окрім цього, показники рентабельності посідають провідне місце у системі порівняльного фінансового аналізу, оскільки надають можливість здійснювати зіставлення результатів діяльності суб'єктів господарювання незалежно від масштабів їх функціонування, галузевої специфіки чи організаційно-правової форми. Відносний характер зазначених показників дозволяє мінімізувати вплив обсягу господарської діяльності на результати аналізу та зосередити увагу на рівні ефективності використання ресурсів і капіталу. Завдяки цьому показники рентабельності широко застосовуються зовнішніми користувачами фінансової звітності, зокрема

інвесторами, кредитними установами та аналітичними структурами, з метою оцінювання прибутковості й інвестиційної привабливості підприємства.

Ключовим завданням застосування показників рентабельності є можливість не лише абсолютного обсягу прибутку, а й ефективності вкладених ресурсів у досягнення фінансового результату. До основних показників рентабельності належать рентабельність власного капіталу, активів, виробничих витрат, реалізації продукції та інші спеціалізовані коефіцієнти, які дозволяють оцінити ефективність окремих складових господарської діяльності. Кожен із цих показників формує цілісну картину фінансової результативності підприємства і служить базою для прийняття управлінських рішень, таких як розширення виробництва, оптимізація витрат або інвестиційна стратегія.

Рентабельність власного капіталу (ROE – Return on Equity) — показник, який відображає наскільки ефективно підприємство використовує власний капітал для отримання прибутку. Він показує відношення чистого прибутку до середньої величини власного капіталу та дозволяє оцінити, скільки прибутку приносить кожна гривня, вкладена власними підприємства. Для розрахунку рентабельності власного капіталу використовують наступну формулу:

$$\text{ROE} = (\text{Чистий прибуток} / \text{Середній власний капітал}) * 100\% \quad (1.1)$$

Високий показник ROE свідчить про ефективне використання власних ресурсів підприємства для отримання прибутку, що вказує на високу результативність управлінських рішень та оптимальне використання капіталу. Це означає, що кожна гривня, вкладена власниками підприємства, приносить значний фінансовий результат, що підвищує інвестиційну привабливість підприємства і зміцнює його фінансову стійкість. Низький рівень ROE може сигналізувати про кілька потенційних проблем, пов'язаних з неефективним управлінням використання ресурсів (коли капітал використовується нераціонально або розподіляється між малоприбутковими

проектами) або з низьким рівнем прибутковості діяльності підприємства, що може бути спричинено високими операційними витратами, низькою маржею продукції або слабким контролем за собівартістю. Низький показник ROE також може сигналізувати про структурні проблеми у фінансах або виробництві, що потребує перегляду стратегії розвитку, фінансової політики та управлінських рішень.

Рентабельність активів (ROA – Return on Assets) — показник, який характеризує ефективність використання всіх активів підприємства для отримання прибутку. Рентабельність активів дозволяє оцінити, наскільки підприємство ефективно перетворює активи на фінансовий результат. Для розрахунку рентабельності активів використовують наступну формулу:

$$\text{ROA} = (\text{Чистий прибуток} / \text{Середні загальні активи}) * 100\% \quad (1.2)$$

Високий показник ROA свідчить про ефективне використання підприємством усіх наявних ресурсів — як власних, так і залучених — для генерації прибутку, що свідчить про максимальну продуктивність перетворення активів у дохід, підвищення загальної ефективності діяльності, фінансову стійкість та високий рівень професійності управлінського персоналу у плануванні та контролі господарських процесів. Низький показник ROA може відображати неефективне використання активів або їх надмірну концентрацію у малоприбуткових або нерентабельних напрямках діяльності, що може бути зумовлено наявністю невикористаних запасів, застарілим або неефективним обладнанням, великою часткою простроченої дебіторської заборгованості чи низько прибутковими інвестиціями. Тривале збереження низького рівня ROA вказує на необхідність перегляду структури активів, організації виробничих процесів та управлінської політики, оскільки надлишкові або неправильно розподілені ресурси знижують прибутковість підприємства та негативно впливають на його конкурентоспроможність на ринку.

Рентабельність продукції (ROS – Return on Sales) — показник, який відображає прибутковість реалізованої продукції або послуг підприємства. Рентабельність продукції дозволяє оцінити, яку частину доходу від реалізації формує прибуток після покриття всіх витрат, пов'язаних із виробництвом і збутом. Для розрахунку рентабельності продукції використовують наступну формулу:

$$\text{ROS} = (\text{Прибуток від реалізації} / \text{Дохід від реалізації}) * 100\% \quad (1.3)$$

Високий рівень рентабельності реалізації продукції (ROS) свідчить про ефективне управління витратами підприємства, оптимізацію виробничих і збутових процесів та здатність формувати високу маржу на продукції або послугах. Низький показник ROS, навпаки, вказує на те, що підприємство неефективно контролює витрати, стикається з високими операційними або виробничими витратами, або реалізує продукцію з низькою прибутковістю, що може негативно впливати на загальну фінансову стабільність та конкурентоспроможність. Крім того, тривалий низький рівень цього показника може свідчити про необхідність перегляду цінової політики, структури витрат або стратегії виробництва і продажу.

Рентабельність виробничих витрат (Cost Profitability) — показник, який відображає наскільки прибутковою є діяльність підприємства щодо понесених витрат. Використовується для оцінки ефективності управління ресурсами та оптимізації витрат у виробничому процесі. Для розрахунку рентабельності виробничих витрат використовують наступну формулу:

$$\text{RP} = (\text{Прибуток} / \text{Витрати}) * 100\% \quad (1.4)$$

Високий рівень рентабельності виробничих витрат свідчить про раціональне та ефективне використання ресурсів підприємства, оптимізацію виробничих процесів і контроль за собівартістю продукції, що дозволяє досягати максимального прибутку

на кожну гривню витрат. Це відображає високий рівень управлінської компетентності, здатність оперативно реагувати на зміни у виробництві та ринку, а також ефективну структуру витрат, яка не перевантажує бюджет підприємства. Низький рівень показника може вказувати на неоптимальне використання ресурсів, надмірні виробничі витрати або низьку ефективність управлінських рішень, що знижує загальну прибутковість і створює ризики для фінансової стабільності. У такому випадку підприємству слід провести аналіз структури витрат, виявити неефективні статті витрат, оцінити продуктивність виробничого обладнання та персоналу, а також розробити заходи щодо оптимізації витрат і підвищення результативності виробничого процесу.

Рентабельність інвестицій (ROI – Return on Investment) — показник, який відображає прибутковість капіталовкладень у підприємство та дозволяє оцінити ефективність залучених інвестицій. Рентабельність інвестицій часто використовується інвесторами та керівництвом для прийняття рішень щодо фінансування нових проєктів. Для розрахунку рентабельності інвестицій використовують наступну формулу:

$$\text{ROI} = (\text{Чистий прибуток або дохід від інвестицій} / \text{Вартість інвестицій}) * 100\% \quad (1.5)$$

Високе значення ROI свідчить про ефективне використання інвестиційного капіталу та високий рівень прибутковості вкладень, що відображає доцільність прийнятих інвестиційних рішень і здатність підприємства генерувати стабільний фінансовий результат на вкладені ресурси. Це означає, що керівництво підприємства обрало оптимальні напрями вкладення коштів, а ресурси використовуються максимально продуктивно, що підвищує фінансову стійкість та інвестиційну привабливість компанії. Низький рівень ROI відображає інвестиції, які не приносять очікуваного доходу, і може вказувати на низьку ефективність управління капіталом, невдалі інвестиційні проєкти, завищені витрати на реалізацію або недостатню

прибутковість окремих бізнес-напрямків. Тривало низький ROI є індикатором для перегляду інвестиційної стратегії, оптимізації проектного портфеля та підвищення контролю за ефективністю використання інвестиційних ресурсів.

Таким чином, комплексний аналіз показників рентабельності дозволяє сформулювати цілісне уявлення про ефективність діяльності підприємства, виявити сильні та слабкі сторони його фінансового стану та розробити заходи щодо підвищення прибутковості та конкурентоспроможності. Водночас відносний характер цих показників забезпечує можливість порівняння підприємств різного масштабу та галузевої специфіки, що робить їх універсальним інструментом як для внутрішнього управління, так і для зовнішньої фінансової аналітики. Застосування показників рентабельності у поєднанні з іншими фінансовими коефіцієнтами та аналізом фінансових результатів дозволяє формувати обґрунтовані управлінські рішення, підвищувати ефективність використання ресурсів і забезпечувати сталий розвиток підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТОВ «ТРЕЙД-СЕРВІС ГК»)

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Кваліфікаційна робота магістра виконана за даними Товариство з обмеженою відповідальністю «Трейд-Сервіс ГК», яке було зареєстровано 26 травня 2010 року. Центральний офіс розташований за адресою м. Дніпро, вулиця Робоча, будинок 23В.

Компанія спеціалізується на наданні консалтингових послуг, пов'язаних з автоматизацією бізнес-процесів та ІТ-супроводом підприємств різних форм власності. Компанія надає доступ до онлайн сервісів для програм Вас бухгалтерія, М.Е.Дос, Cashalot та СОТА, а також супроводження до них. ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» є членом Співки Автоматизаторів Бізнесу (САБ), що свідчить про визнання його професійної експертизи у сфері впровадження програмних рішень для бізнесу. Основний вид діяльності компанії згідно з КВЕД — 62.02 «Консультавання з питань інформатизації». Серед інших напрямів діяльності: діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту; оптова торгівля комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням; видання іншого програмного забезпечення; комп'ютерне програмування; інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем; оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність; надання інших консультативних послуг, н.в.і.у.; консультування з питань комерційної діяльності й керування; ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення.

За класифікацією підприємств ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» є мікропідприємством. За штатним розписом зазначено 3 працівника: директор, головний бухгалтер, фахівець

з інформаційних технологій (додаток В). Організаційно-управлінська структура підприємства є дивізійною, яка передбачає групування в залежності від сфери спеціалізації підрозділу, за групами споживачів або за місцем розташування, та зображена на рисунку 2.1.

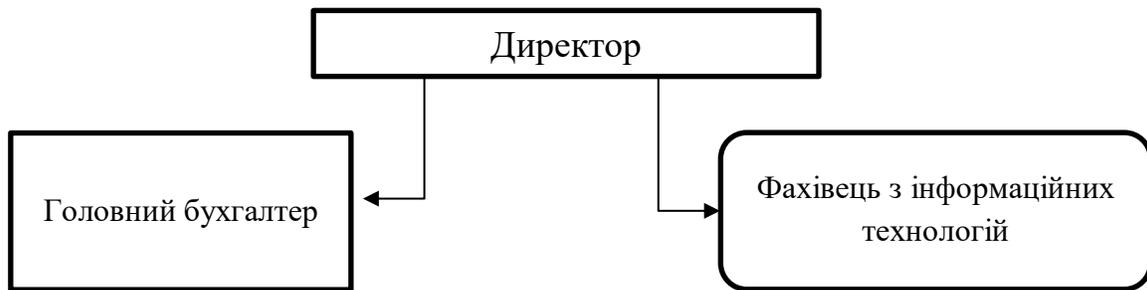

Рис. 2.1 Організаційно-управлінська структура підприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Для комплексної організаційно-економічної характеристики ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» важливе значення має аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. З метою поглибленої оцінки фінансового стану та ефективності діяльності підприємства доцільно здійснити розрахунок фінансово-економічних показників. Зазначені показники дозволять кількісно охарактеризувати рівень рентабельності, ліквідності та господарської активності підприємства, а також простежити динаміку їх змін у розрізі 2023-2024 роках. Подальший аналіз ґрунтується на застосуванні відповідних формул і розрахунків на основі даних фінансової звітності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК».

Оборотність активів (коефіцієнт оборотності активів) — це фінансовий показник, що відображає, скільки доходу (виручки) генерується на кожен гривню середніх активів підприємства за певний період. Розраховується за формулою:

$$\text{КОА} = \frac{\text{Читий дохід від реалізації}}{\text{Активи}} \quad (2.1)$$

Розрахуємо коефіцієнти оборотності активів підприємства:

$$\text{КОА 2023 р.} = 942\,000 / 141\,900 = 6,6$$

$$\text{КОА 2024 р.} = 836\,000 / 214\,100 = 4$$

Отримані результати свідчать про зниження коефіцієнта оборотності активів з 6,66 у 2023 році до 4 у 2024 році, що вказує на уповільнення обороту активів підприємства та менш ефективно їх використання для формування доходу.

Коефіцієнт оборотності запасів — це фінансовий показник, який відображає ефективність використання запасів підприємства, у скільки разів за певний період (зазвичай рік) підприємство реалізує запаси, ліквідність активів (чим вищий коефіцієнт, тим менше коштів заморожено в запасах, що покращує ліквідність підприємства), фінансову стійкість. Коефіцієнт оборотності запасів (КОЗ) розраховується

$$\text{КОЗ} = \text{Собівартість реалізованої продукції} / \text{Запаси} \quad (2.2)$$

де собівартість реалізованої продукції — витрати на виробництво та придбання, які були продані за звітний період;

запаси — оборотні активи, матеріальні цінності, які зберігаються для подальшого використання в господарській діяльності

Розрахуємо коефіцієнт оборотності запасів:

$$\text{КОЗ 2023 р.} = 539\,700 / 65\,800 = 8,2$$

$$\text{КОЗ 2024 р.} = 421\,700 / 59\,000 = 7,15$$

Зменшення коефіцієнта оборотності запасів з 8,2 у 2023 році до 7,15 у 2024 році свідчить про уповільнення обороту запасів підприємства, що може вказувати на зниження ефективності їх використання або накопичення надлишкових запасів у звітному періоді.

Рентабельність активів (прибутковість активів) — це фінансовий показник, який характеризує ефективність використання активів підприємства для отримання прибутку. Він демонструє, скільки чистого прибутку підприємство генерує на кожен одиницю своїх активів. Цей показник дає змогу оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для створення вартості. Показник розраховується за наступною формулою:

$$РА = (\text{Чистий прибуток} / \text{Сума активів}) * 100\% \quad (2.3)$$

Розрахуємо рентабельність активів:

$$РА \text{ 2023 р.} = (4\,300 / 141\,900) * 100\% = 0,03 * 100\% = 3\%$$

$$РА \text{ 2024 р.} = (66\,200 / 214\,100) * 100\% = 0,31 * 100\% = 31\%$$

Коефіцієнт рентабельності активів у 2024 році зріс з 3 % до 31 %, що свідчить про суттєве підвищення ефективності використання активів підприємства. Якщо у 2023 році кожна гривня активів приносила лише 3 копійки прибутку, то у 2024 році цей показник зріс до 31 копійки, що вказує на покращення фінансових результатів діяльності, зростання прибутковості та більш раціональне використання майнового потенціалу.

Рентабельність чистих активів — це фінансовий показник, який відображає ефективність використання власного капіталу підприємства для генерування прибутку. Цей показник дає змогу оцінити, скільки чистого прибутку підприємство отримує на кожен одиницю власного капіталу. Рентабельність чистих активів розраховується за такою формулою:

$$РЧА = \text{Прибуток до оподаткування} / \text{Чисті активи} \quad (2.4)$$

Розрахуємо рентабельність чистих активів:

$$РЧА \text{ 2023 р.} = 5\,200 / (141\,900 - 97\,200) = 5\,200 / 44\,700 = 0,12$$

$$\text{РЧА 2024 р.} = 80\,700 / (214\,100 - 129\,200) = 80\,700 / 84\,900 = 0,95$$

Рентабельність чистих активів у 2024 році суттєво зросла з 0,12 до 0,95, що свідчить про значне підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства. Якщо у 2023 році кожна гривня чистих активів забезпечувала 12 копійок прибутку, то у 2024 році — вже 95 копійок, що є позитивною тенденцією та вказує на зростання прибутковості діяльності й посилення фінансової стійкості підприємства.

Рентабельність оборотних активів — це показник, який характеризує ефективність використання оборотних (поточних) активів підприємства з метою отримання прибутку. Він показує, скільки чистого прибутку приносить кожна гривня, вкладена в оборотні активи (запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти тощо). Формула розрахунку рентабельності оборотних активів:

$$\text{РОА} = \text{Чистий прибуток} / \text{Оборотні активи} \quad (2.5)$$

Розрахуємо рентабельність оборотних активів:

$$\text{РОА 2023 р.} = 4\,300 / 110\,000 = 0,04$$

$$\text{РОА 2024 р.} = 66\,200 / 179\,700 = 0,37$$

Рентабельність оборотних активів у 2024 році суттєво зросла з 0,04 до 0,37, що свідчить про підвищення ефективності використання оборотних активів у процесі господарської діяльності. Якщо у 2023 році одна гривня оборотних активів забезпечувала лише 4 копійки прибутку, то у 2024 році — вже 37 копійок, що є позитивною тенденцією та вказує на покращення управління поточними ресурсами підприємства.

Рентабельність необоротних активів — це фінансовий показник, який відображає ефективність використання довгострокових (необоротних) активів підприємства для отримання прибутку. Необоротні активи включають основні засоби, нематеріальні активи, інвестиції у довгострокові проекти тощо. Формула розрахунку:

$$\text{РНОА} = \text{Чистий прибуток} / \text{Необоротні активи} \quad (2.6)$$

Розрахуємо рентабельність необоротних активів:

$$\text{РНОА 2023 р.} = 4\,300 / 31\,900 = 0,13$$

$$\text{РНОА 2024 р.} = 66\,200 / 34\,400 = 1,92$$

Рентабельність необоротних активів у 2024 році значно зросла з 0,13 до 1,92, що свідчить про суттєве підвищення ефективності використання основних засобів та інших необоротних активів підприємства. У 2023 році кожна гривня, вкладена в необоротні активи, приносила 13 копійок прибутку, тоді як у 2024 році — вже 1 грн 92 копійки, що є ознакою активізації господарської діяльності та більш раціонального використання інвестицій у довгострокові ресурси.

Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності — це фінансовий показник, що характеризує здатність підприємства покривати свої поточні зобов'язання всіма наявними оборотними активами. Він свідчить про загальний рівень короткострокової платоспроможності підприємства. Формула розрахунку:

$$\text{КПЛ} = \text{II р. активу} / \text{III р. пасиву} \quad (2.7)$$

Розрахуємо коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності:

$$\text{КПЛ 2023 р.} = 110\,000 / 97\,200 = 1,13$$

$$\text{КПЛ 2024 р.} = 179\,700 / 129\,200 = 1,4$$

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2024 році зріс з 1,13 до 1,4, що свідчить про покращення платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді. Зростання показника свідчить, що обсяг оборотних активів збільшився швидшими темпами порівняно з поточними зобов'язаннями, що підвищує здатність підприємства своєчасно погашати свої короткострокові борги та загалом характеризує фінансовий стан як більш стабільний.

Рентабельність продукції — це показник, який характеризує рівень прибутковості реалізованої продукції, тобто ефективність діяльності підприємства щодо виробництва та збуту товарів. Він показує, скільки прибутку припадає на кожен гривню доходу від реалізації продукції. Формула розрахунку:

$$РП = (\text{Чистий прибуток} / \text{Чистий дохід (виручка) від реалізації}) * 100\% \quad (2.8)$$

Розрахуємо рентабельність продукції:

$$РП \text{ 2023 р.} = (4\,300 / 942\,000) * 100\% = 0,005 * 100\% = 0,5\%$$

$$РП \text{ 2024 р.} = (66\,200 / 836\,000) * 100\% = 0,08 * 100\% = 8\%$$

Рентабельність продукції у 2024 році суттєво зросла з 0,5 % до 8 %, що свідчить про значне підвищення ефективності основної діяльності підприємства. Таке зростання демонструє, що у 2024 році кожна гривня реалізованої продукції забезпечувала значно більший обсяг прибутку порівняно з попереднім роком, що може бути результатом оптимізації витрат, перегляду цінової політики або підвищення попиту на послуги підприємства.

Рентабельність операційної діяльності — це фінансовий показник, що відображає ефективність основної (операційної) діяльності підприємства, тобто наскільки прибутковими є операції, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції, товарів, робіт чи послуг. Формула розрахунку:

$$РОД = (\text{Прибуток від операційної діяльності} / \text{Витрати операційної діяльності}) * 100\% \quad (2.9)$$

Розрахуємо рентабельність операційної діяльності:

$$РОД \text{ 2023 р.} = (3\,100 / 939\,900) * 100\% = 0,003 * 100\% = 0,3\%$$

$$РОД \text{ 2024 р.} = (12\,100 / 767\,400) * 100\% = 0,016 * 100\% = 1,6\%$$

Отримані результати свідчать про покращення рентабельності операційної діяльності у 2024 році порівняно з 2023 роком. Зростання показника з 0,3 % до 1,6 % вказує на підвищення ефективності основної діяльності підприємства, зокрема на більш раціональне співвідношення операційних доходів і витрат. Водночас, незважаючи на позитивну динаміку, рівень рентабельності залишається відносно невисоким, що свідчить про наявність резервів для подальшого підвищення операційної ефективності.

Рентабельність основних засобів — це показник, що характеризує ефективність використання основних засобів підприємства у процесі здійснення господарської діяльності. Він відображає, який прибуток приносить кожна гривня, вкладена в основні засоби (будівлі, споруди, машини, обладнання тощо). Формула розрахунку:

$$\text{РОЗ} = (\text{Чистий прибуток} / \text{Основні засоби}) * 100\% \quad (2.10)$$

Розрахуємо рентабельність основних засобів:

$$\text{РОЗ 2023 р.} = (4\,300 / 31\,900) * 100\% = 0,14 * 100\% = 14\%$$

$$\text{РОЗ 2024 р.} = (66\,200 / 34\,400) * 100\% = 1,92 * 100\% = 192\%$$

Результати розрахунків свідчать про суттєве зростання рентабельності основних засобів у 2024 році порівняно з 2023 роком. Підвищення показника з 14 % до 192 % вказує на значне зростання ефективності використання основних засобів підприємства та збільшення обсягу отриманого прибутку на одиницю вкладених у них ресурсів. Така динаміка може бути наслідком активізації господарської діяльності, підвищення продуктивності використання необоротних активів або оптимізації їх структури.

Рентабельність власного капіталу — це показник, який характеризує ефективність використання власних коштів підприємства та показує, який прибуток отримано з кожної гривні, вкладеної власниками (засновниками). Формула розрахунку:

$$\text{РВК} = (\text{Чистий прибуток} / \text{Власний капітал})100\% \quad (2.11)$$

Розрахуємо рентабельність власного капіталу:

$$\text{РВК 2023р.} = (4\,300 / 24\,700) * 100\% = 0,17 * 100\% = 17\%$$

$$\text{РВК 2024 р.} = (66\,200 / 69\,900) * 100\% = 0,95 * 100\% = 95\%$$

Отримані результати демонструють суттєве зростання рентабельності власного капіталу у 2024 році порівняно з 2023 роком. Підвищення показника з 17 % до 95 % означає значне зростання ефективності використання власного капіталу підприємства та збільшення прибутковості вкладень власників. Така позитивна динаміка вказує на посилення фінансової результативності діяльності підприємства та ефективніше управління власними фінансовими ресурсами.

Для комплексної оцінки фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» доцільно узагальнити результати проведених розрахунків у зведеній формі. З цією метою сформовано узагальнену таблицю 2.1, у якій систематизовано основні фінансово-економічні показники, що характеризують рівень прибутковості, рівень операційної діяльності, ліквідності та ефективності використання активів і власного капіталу підприємства за 2023-2024 роки. Представлення розрахованих коефіцієнтів у табличному вигляді дає змогу наочно відобразити їх динаміку, виявити тенденції змін, а також провести порівняльний аналіз значень показників у часовому розрізі, що є необхідною передумовою для формування обґрунтованих висновків щодо фінансових результатів та ефективності господарської діяльності підприємства.

Таблиця 2.1

Динаміка основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Найменування показника	Значення		Відхилення	
	2023 рік	2024 рік	абсолютне, ±	відносне, %
1. Коефіцієнт оборотності активів	6,66	4	-2,66	-39,94%
2. Коефіцієнт оборотності запасів	8,2	7,15	-1,05	-12%
3. Рентабельність активів	0,03	0,31	+0,28	933%
4. Рентабельність чистих активів	0,12	0,95	+0,83	691%
5. Рентабельність оборотних активів	0,04	0,37	+0,33	825%
6. Рентабельність необоротних активів	0,13	1,92	1,79	137%
7. Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	1,13	1,4	+0,27	23%
8. Рентабельність продукції	0,005	0,08	+0,075	1500%
9. Рентабельність операційної діяльності	0,003	0,016	+0,013	433%
10. Рентабельність основних засобів	0,14	1,92	+1,78	1271%
11. Рентабельність власного капіталу	0,17	0,95	+0,78	458%

Джерело: розраховано за даними ТОВ «Трейд-Сервіс ГК».

Узагальнюючи результати, наведені в таблиці, можна зробити висновок, що у 2024 році фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» зазнали суттєвих позитивних змін. Незважаючи на зниження коефіцієнтів оборотності активів і запасів, що свідчить про певне уповільнення обігу ресурсів, показники рентабельності демонструють різке зростання. Зокрема, істотно підвищилася рентабельність активів, чистих активів, власного капіталу, продукції та операційної діяльності, що вказує на зростання ефективності використання майна підприємства та покращення фінансових результатів. Одночасно збільшення коефіцієнта поточної ліквідності свідчить про зміцнення платоспроможності та здатності підприємства своєчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання. Загалом отримані

результати підтверджують підвищення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства у 2024 році, що створює передумови для подальшого стабільного розвитку та зростання його прибутковості.

2.2. Методи обліку фінансових результатів та їх відображення у фінансовій звітності підприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Формування фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та Наказу №1 «Про облікову політику підприємства» (додаток Б). Застосовувана методика обліку спрямована на забезпечення достовірного відображення доходів, витрат і фінансового результату діяльності у фінансовій звітності.

Фінансовий результат підприємства формується за схемою, що передбачає послідовне зіставлення доходів і витрат операційної діяльності з подальшим визначенням фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку. Процес формування фінансового результату ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» представлено на рисунку 2.2.

Рис. 2.2 Процес формування фінансового результату ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Згідно наведеної схеми, базовим елементом формування фінансового результату є доходи від реалізації послуг та інші операційні доходи. Після їх узагальнення визначається валовий дохід, який коригується на суму адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. У результаті формується фінансовий результат до оподаткування, з якого після нарахування податку на прибуток визначається чистий прибуток підприємства.

Доходи від надання послуг визнаються в бухгалтерському обліку за датою підписання актів виконаних робіт (наданих послуг), що відповідає принципу нарахування та забезпечує коректне віднесення доходів до відповідного звітного періоду. Витрати діяльності обліковуються з використанням рахунків класу 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку та класифікуються на адміністративні витрати, витрати на збут і інші операційні витрати, що дозволяє визначити фінансовий результат від основної діяльності.

Амортизація основних засобів і нематеріальних активів нараховується прямолінійним методом, що забезпечує рівномірний розподіл витрат упродовж строку корисного використання активів і стабільність впливу на фінансові результати. Оцінка вибуття запасів здійснюється із застосуванням методів ФІФО, ідентифікованої собівартості або за цінами продажу залежно від характеру операцій. Курсові різниці визначаються за офіційним курсом НБУ на кінець дня здійснення операції та відображаються у складі інших операційних доходів або витрат.

Податок на прибуток визначається без коригування фінансового результату на податкові різниці відповідно до вимог Податкового кодексу України, що спрощує порядок обліку та формування показників фінансової звітності.

З метою узагальнення застосовуваних методів обліку фінансових результатів та їх впливу на показники фінансової звітності доцільно представити їх у табличній формі.

Таблиця 2.2

Методи обліку фінансових результатів та їх відображення у фінансовій звітності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Елемент обліку	Застосований метод	Вплив на фінансовий результат
Доходи від надання послуг	Визнання за датою підписання акту	Формування чистого доходу звітного періоду
Витрати діяльності	Класифікація за класом 9 Плану рахунків	Зменшення фінансового результату
Амортизація ОЗ	Прямолінійний метод	Рівномірний розподіл витрат у часі
Амортизація НМА	Прямолінійний метод	Вплив на прибуток від основної діяльності
Запаси	ФІФО, ідентифікована собівартість	Формування собівартості послуг
Курсові різниці	Курс НБУ на кінець дня	Інші операційні доходи / витрати
Податок на прибуток	Без коригувань на податкові різниці	Формування чистого прибутку

Джерело: складено автором за матеріалами ТОВ «Трейд-Сервіс ГК».

Отже, облік фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» організовано відповідно до чинного законодавства України та внутрішньої облікової політики підприємства, що забезпечує достовірність і прозорість формування показників фінансової звітності. Застосовувані методи визнання доходів і витрат, нарахування амортизації, оцінки запасів та визначення курсових різниць відповідають принципам нарахування та відповідності доходів і витрат. Це дає змогу об'єктивно визначати фінансовий результат діяльності, своєчасно формувати інформацію про прибуток

підприємства та використовувати її для прийняття управлінських рішень і оцінки фінансового стану ТОВ «Трейд-Сервіс ГК».

2.3. Оцінка рівня автоматизації обліку на підприємстві ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» та їх документальне оформлення операцій

На сучасному етапі цифрової трансформації економіки, автоматизація бухгалтерського обліку виступає важливою складовою ефективного управління підприємством, оскільки забезпечує оперативність обробки інформації, підвищення достовірності облікових даних та своєчасне формування фінансової й податкової звітності. За умов підвищення складності господарської діяльності, збільшення інформаційної бази та посилення державного регуляторного впливу впровадження автоматизованих облікових систем стає ключовим чинником забезпечення фінансової стійкості, достовірності облікових даних і прозорості функціонування підприємства.

Використання спеціалізованого програмного забезпечення в сфері бухгалтерського обліку дозволяє мінімізувати вплив людського фактору на процес формування облікових показників, стандартизувати облікові процедури, підвищити рівень внутрішнього контролю та створити єдину інформаційну базу для прийняття управлінських рішень.

На підприємстві ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» організація бухгалтерського обліку здійснюється з використанням сучасних інформаційних технологій, що свідчить про сформований та функціонуючий механізм автоматизації облікових процесів. Облік господарських операцій ведеться централізовано з використанням ліцензійних програмних продуктів, що забезпечує безперервність облікового процесу, системність накопичення даних та їх узгодженість між окремими ділянками обліку.

Для ведення бухгалтерського обліку доходів, витрат і фінансових результатів на підприємстві використовується програмний продукт BAS (Business Automation Software), який забезпечує автоматизоване відображення господарських операцій

відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та норм Податкового кодексу України.

У середовищі BAS здійснюється формування та обробка первинних документів, зокрема рахунків-фактур, актів виконаних робіт, видаткових і прибуткових накладних, платіжних доручень, а також їх подальше відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

В умовах автоматизації облікових процедур змінюється не лише форма подання первинної інформації, а й сама логіка документообігу: скорочуються строки обробки документів, зменшується кількість проміжних етапів їх руху, підвищується рівень внутрішнього контролю та відповідальності за правильність оформлення облікових даних. Водночас ефективність автоматизованої системи значною мірою залежить від чіткості організації документального потоку, узгодженості дій між структурними підрозділами та дотримання встановлених процедур приймання, реєстрації, обробки, зберігання і використання документів.

З огляду на це, для комплексної оцінки рівня автоматизації обліку на ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» доцільно розглянути не лише програмне забезпечення, що використовується на підприємстві, а й схему документального оформлення господарських операцій, яка відображає послідовність руху первинних документів від моменту їх створення до архівного зберігання або подальшого використання. Такий підхід дозволяє наочно продемонструвати взаємозв'язок між етапами облікового процесу, рівень їх автоматизації та ступінь інтеграції інформаційних систем.

З метою наочного відображення організації документообігу та документального оформлення господарських операцій на ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» доцільно представити схему руху первинних документів в умовах автоматизованої системи обліку, зображену на рисунку 2.3.

Рис 2.3 Організація документального оформлення господарських операцій
ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Як зображено на рисунку 2.3, документальне оформлення господарських операцій на ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» здійснюється за чітко регламентованою схемою, що передбачає формування первинних документів, їх перевірку, реєстрацію та подальшу обробку в автоматизованій системі BAS з наступним використанням для складання фінансової й податкової звітності та обміну з контрагентами через систему М.Е.Дос із застосуванням кваліфікованих електронних підписів; при цьому на підприємстві функціонують як електронний, так і паперовий архіви документів, що забезпечує збереження облікової інформації, дотримання вимог законодавства та ефективний внутрішній контроль.

Автоматизована обробка даних у системі BAS дозволяє забезпечити логічну узгодженість показників синтетичного й аналітичного обліку, контроль правильності кореспонденції рахунків, а також своєчасне формування реєстрів бухгалтерського обліку. Такі вбудовані механізми контролю коректності введення даних сприяють зниженню ризику арифметичних і методологічних помилок, що позитивно впливає на якість фінансової інформації та достовірність звітних показників.

Особливу роль у процесі автоматизації обліку відіграє забезпечення дотримання принципів нарахування та відповідності доходів і витрат. Програмний продукт BAS реалізує зазначені принципи шляхом використання алгоритмів автоматичного розподілу витрат, обліку доходів за періодами та формування фінансових результатів відповідно до облікової політики підприємства. Це створює передумови для об'єктивного визначення фінансового результату діяльності підприємства та формування достовірної фінансової звітності.

Завдяки автоматизованим можливостям BAS на підприємстві забезпечується оперативне формування основних форм фінансової звітності, зокрема балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал. Своєчасне отримання узагальненої фінансової інформації дозволяє керівництву підприємства здійснювати аналіз фінансового стану, рентабельності та ділової активності, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо подальшого розвитку підприємства.

Подання податкової та фінансової звітності, а також організація електронного документообігу з контрагентами на ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» здійснюється із застосуванням програмного забезпечення М.Е.Дос. Дана система забезпечує обмін електронними первинними документами, податковими накладними, актами виконаних робіт та іншими документами між підприємством, контрагентами та контролюючими органами. Підписання електронних документів здійснюється з використанням кваліфікованих електронних підписів (електронних ключів), що надає

таким документам юридичної сили та відповідає вимогам чинного законодавства України.

Використання електронного документообігу з контрагентами та електронних ключів значно скорочує тривалість документообігу, знижує витрати часу та фінансових ресурсів на обробку документів і зменшує потребу у зберіганні паперових носіїв інформації. Крім того, електронний формат зберігання документів забезпечує створення структурованого електронного архіву, що спрощує проведення внутрішнього контролю, інвентаризаційних процедур і аудиторських перевірок.

Важливим аспектом автоматизації обліку на підприємстві є інтеграція програмних продуктів BAS і М.Е.Дос, яка забезпечує узгодженість даних бухгалтерського та податкового обліку. Така інтеграція дозволяє уникнути дублювання інформації, мінімізувати розбіжності між обліковими та звітними показниками, а також підвищити точність визначення податкових зобов'язань і фінансових результатів. У результаті знижується рівень податкових ризиків та підвищується ефективність фінансового контролю на підприємстві.

Отже, рівень автоматизації бухгалтерського обліку на ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» можна охарактеризувати як достатній і такий, що відповідає сучасним вимогам ведення обліку. Використання програмних продуктів BAS і М.Е.Дос, а також застосування електронного документообігу і кваліфікованих електронних підписів забезпечує належне документальне оформлення господарських операцій, своєчасне формування фінансової і податкової звітності та створює передумови для підвищення якості управлінських рішень і фінансової стійкості підприємства.

2.4. Аналіз і оподаткування фінансових результатів

Фінансові результати діяльності підприємства є узагальнюючим показником ефективності його господарювання та формуються під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників, серед яких ключову роль відіграють обсяги

реалізації продукції, рівень та структура витрат, ефективність використання активів і капіталу, а також податкове навантаження.

Для оцінки динаміки формування фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» у 2023-2024 роках доцільно здійснити горизонтальний аналіз основних показників звіту (додаток А) про фінансові результати, який дозволяє визначити абсолютні та відносні зміни доходів, витрат і прибутку підприємства.

Таблиця 2.3

Горизонтальний аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Найменування показника	2023 рік, тис. грн	2024 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення, ± тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	942,0	836,0	-106,0	11,25%
Інші доходи	3,1	12,1	+9	290%
Разом доходи	945,1	848,1	-97	10%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	539,7	421,7	-118	21%
Інші витрати	400,2	345,7	-54,5	13,6%
Разом витрати	939,9	767,4	-172,5	18%
Фінансовий результат до оподаткування	5,2	80,7	+75,5	1451%
Податок на прибуток	0,9	14,5	+13,6	1511%
Чистий прибуток	4,3	66,2	+61,9	1439%

Джерело: розраховано за даними ТОВ «Трейд-Сервіс ГК».

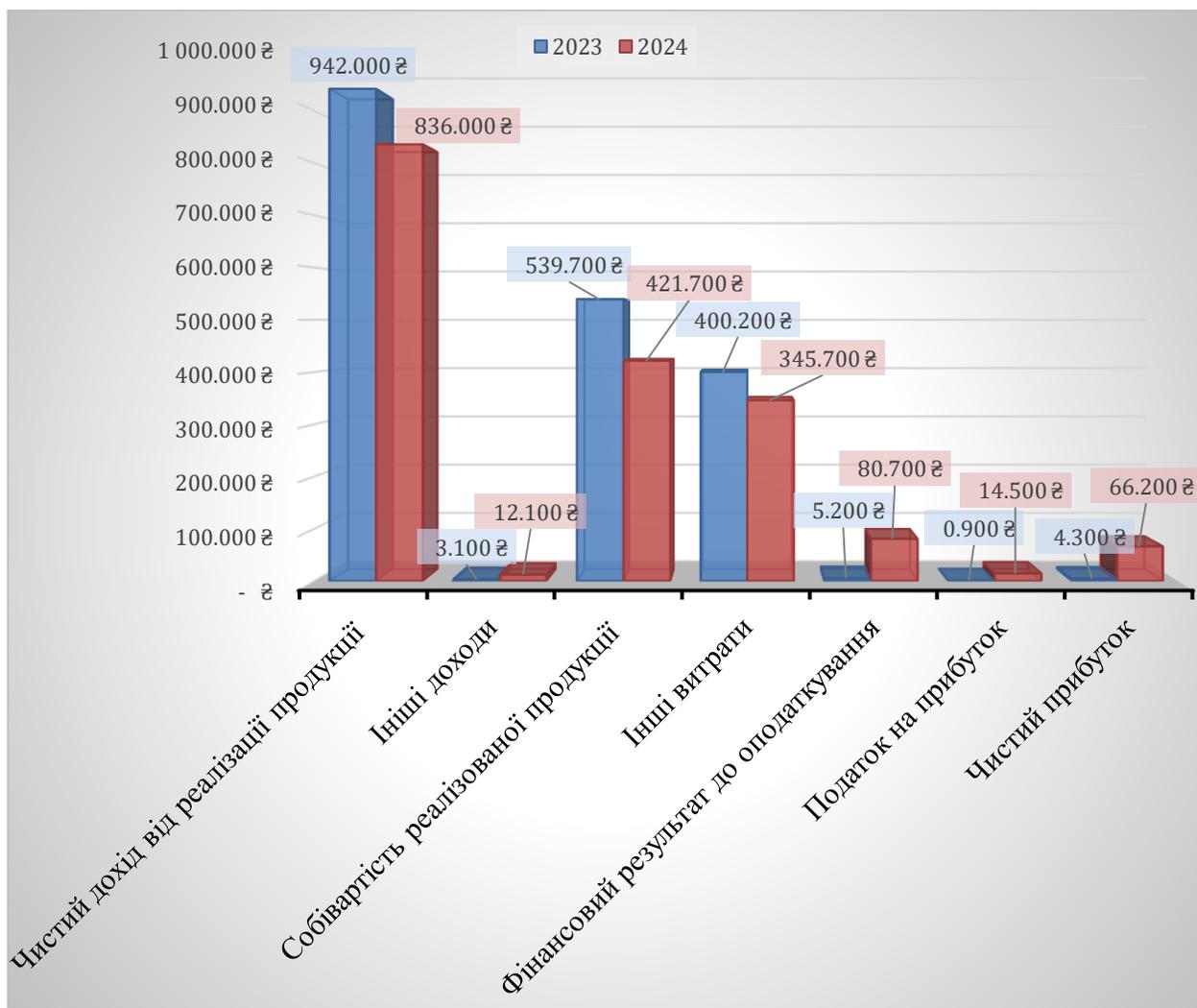

Рис. 2.2 Динаміка фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» у 2023-2024 роках

Побудована стовпчикова діаграма демонструє динаміку основних фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» у 2023-2024 роках. У 2024 році спостерігається скорочення чистого доходу від реалізації та загальної суми витрат. Водночас відбулося суттєве зростання фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку, що свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності.

Результати горизонтального аналізу фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» за 2023–2024 роки свідчать про зміну структури формування прибутку підприємства, зумовлену динамікою доходів і витрат, що позитивно вплинуло на

формування прибутку у 2024 році. Незважаючи на те, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2024 році зменшився на 106,0 тис. грн (11,25%) порівняно з 2023 роком, що може бути наслідком скорочення обсягів реалізації або змін у структурі попиту на послуги підприємства. Водночас обсяг інших доходів зріс на 9,0 тис. грн, майже у три рази, що частково компенсувало зниження основного доходу.

Загальна сума доходів у 2024 році скоротилася на 97,0 тис. грн (10%), однак водночас спостерігається значне скорочення витрат. Зокрема, собівартість реалізованої продукції зменшилася на 118,0 тис. грн (21%), а інші витрати — на 54,5 тис. грн (13,6%). У результаті загальна сума витрат скоротилася на 172,5 тис. грн, що є більш високим темпом зниження порівняно зі скороченням доходів.

Завдяки випереджальному зменшенню витрат фінансовий результат до оподаткування у 2024 році зріс на 75,5 тис. грн і склав 80,7 тис. грн, що у понад 14 разів перевищує відповідний показник 2023 року. Аналогічна тенденція спостерігається і за показником чистого прибутку, який збільшився на 61,0 тис. грн та досяг 66,2 тис. грн. Зростання суми податку на прибуток на 13,6 тис. грн є логічним наслідком суттєвого підвищення прибутковості діяльності підприємства.

На основі результатів горизонтального аналізу фінансових результатів доцільно провести аналіз показників рентабельності, які характеризують ефективність використання ресурсів підприємства, здатність підприємства генерувати прибуток з наявних активів, капіталу та витрат. Узагальнені фінансово-економічні показники рентабельності діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» наведено в таблиці 2.4, на основі яких здійснено аналіз динаміки, абсолютних і відносних відхилень, а також зроблено висновки щодо змін у рівні прибутковості підприємства.

Таблиця 2.4

Фінансово-економічні показники рентабельності діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Найменування показника	Значення		Відхилення	
	2023 рік	2024 рік	абсолютне, ±	відносне, %
1. Рентабельність активів	0,03	0,31	+0,28	933%
2. Рентабельність чистих активів	0,12	0,95	+0,83	691%
3. Рентабельність оборотних активів	0,04	0,37	+0,33	825%
4. Рентабельність необоротних активів	0,13	1,92	1,79	137%
5. Рентабельність продукції	0,005	0,08	+0,075	1500%
6. Рентабельність операційної діяльності	0,003	0,016	+0,013	433%
7. Рентабельність основних засобів	0,14	1,92	+1,78	1271%
8. Рентабельність власного капіталу	0,17	0,95	+0,78	458%
9. Рентабельність інвестованого капіталу	9,0492	4,8515	-4,1977	46%

Джерело: розраховано за даними ТОВ «Трейд-Сервіс ГК».

Аналіз даних таблиці 2.4 свідчить про суттєве зростання більшості показників рентабельності у 2024 році порівняно з 2023 роком, що є позитивною тенденцією та свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності підприємства. Рентабельність активів зросла з 0,28, що свідчить про значне підвищення ефективності використання майна підприємства. Також позитивна динаміка спостерігається і за показником рентабельності чистих активів, який зріс на 0,83, що вказує на зростання віддачі від вкладень у діяльність ресурсів.

Рентабельність оборотних активів збільшилася на 0,33, що є наслідком більш ефективного управління оборотним капіталом та підвищення ділової активності підприємства. Водночас рентабельність необоротних активів зросла на 1,79, що

характеризує істотне підвищення віддачі від використання основних засобів та зростання їх ролі у формуванні фінансових результатів підприємства.

Показники рентабельності продукції та операційної діяльності також демонструють позитивну динаміку. Зокрема, рентабельність продукції зросла на 0,0075, що свідчить про зниження собівартості або зростання цін реалізації. Рентабельність операційної діяльності збільшилася більш ніж у чотири рази, що підтверджує покращення операційної ефективності підприємства.

Рентабельність власного капіталу зросла на 0,78, що є позитивною тенденцією з позиції інтересів власників підприємства, оскільки свідчить про підвищення прибутковості вкладених ними коштів. Водночас рентабельність інвестованого капіталу у 2024 році знизилася на 46%, що може бути наслідком збільшення обсягу інвестованих ресурсів без відповідного зростання прибутку та потребує додаткового управлінського аналізу.

Система оподаткування фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» ґрунтується на положеннях Податкового кодексу України. Підприємство сплачує податок на прибуток підприємства за базовою ставкою 18%, при цьому об'єктом оподаткування виступає фінансовий результат до оподаткування, визначений відповідно до даних бухгалтерського обліку.

Підприємство не застосовує податкові різниці, передбачені розділом III Податкового кодексу України, оскільки не підпадає під критерії, за яких коригування фінансового результату є обов'язковим. У зв'язку з цим база оподаткування формується без коригувань, що спрощує процес податкового обліку, зменшує ризики податкових помилок та забезпечує прозорість, визначення податкових зобов'язань.

Таким чином, результати горизонтального аналізу фінансових результатів, аналізу показників рентабельності та особливостей оподаткування результатів свідчать про загальне покращення фінансового стану та ефективності діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» у 2024 році. Зростання прибутку, досягнуте за рахунок випереджального скорочення витрат порівняно з доходами, а також підвищення

більшості показників рентабельності підтверджує результативність управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію витрат і підвищення прибутковості. Застосування загальної системи оподаткування без податкових різниць забезпечує забезпечує стабільність і передбачуваність податкового навантаження підприємства.

2.5. SWOT та PEST аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

З метою комплексної оцінки умов функціонування, конкурентних позицій та перспектив стратегічного розвитку ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» доцільним є застосування методів стратегічного аналізу, зокрема SWOT та PEST аналізу. Використання зазначених методик дозволяє систематизувати фактори внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, ідентифікувати ключові детермінанти його розвитку, а також оцінити їх потенційний вплив на фінансові результати та управлінські рішення.

SWOT-аналіз є універсальним інструментом стратегічного менеджменту, який дає змогу оцінити внутрішній потенціал підприємства через призму його сильних і слабких сторін, а також визначити можливості та загрози зовнішнього середовища. Результати SWOT аналізу діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК», наведені в таблиці 2.5, свідчать про наявність у підприємства чітко вираженої спеціалізації, що формує його конкурентні переваги на ринку ІТ-послуг і програмного забезпечення.

Таблиця 2.5

SWOT аналіз діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Спеціалізація на реалізації програмної продукції BAS та ліцензій M.E.Doc.	Обмежені фінансові та кадрові ресурси.
Надання консультативних і сервісних послуг клієнтам.	Залежність від програмних продуктів сторонніх розробників.
Використання сучасних інформаційних технологій та електронного документообігу;	Обмежені можливості масштабування діяльності.
Гнучкість у роботі з клієнтами	Залежність від ключових клієнтів.

Відносно низькі операційні витрати порівняно з великими ІТ-компаніями.	Чутливість до змін умов ліцензування.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Зростання попиту на автоматизацію обліку та бізнес-процесів.	Посилення конкуренції на ринку ІТ-послуг.
Розширення спектра консультативних послуг.	Часті зміни податкового та бухгалтерського законодавства.
Розвиток дистанційного консалтингу.	Економічна нестабільність.
Цифровізація бізнес-середовища.	Необхідність постійного оновлення та адаптації програмних рішень
Адаптація послуг до законодавчих змін.	Кіберризика та загрози інформаційній безпеці.

Джерело: складено автором за матеріалами ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

До сильних сторін підприємства належить спеціалізація на реалізації програмних продуктів BAS та ліцензій М.Е.Дос, що дозволяє ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» займати нішу на ринку автоматизації бухгалтерського обліку та електронного документообігу. Важливою конкурентною перевагою є також надання консультативних і сервісних послуг, які супроводжують впровадження програмних продуктів і забезпечують довгострокові відносини з клієнтами. Використання сучасних інформаційних технологій, електронного документообігу та гнучкість у роботі з клієнтами сприяють підвищенню якості сервісу та адаптації до індивідуальних потреб замовників. Відносно низькі операційні витрати порівняно з великими ІТ-компаніями створюють можливість формування конкурентної цінової політики.

Водночас SWOT аналіз дозволив виявити низку слабких сторін, які обмежують потенціал розвитку підприємства. До них належать обмежені фінансові та кадрові ресурси, що знижують можливості масштабування діяльності та впровадження нових напрямів бізнесу. Залежність від програмних продуктів сторонніх розробників обумовлює чутливість підприємства до змін умов ліцензування та політики постачальників програмного забезпечення. Крім того, концентрація значної частки доходів на обмеженому колі ключових клієнтів підвищує ризики фінансової нестабільності у разі втрати окремих контрагентів.

Аналіз можливостей зовнішнього середовища свідчить про наявність сприятливих умов для розвитку діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК». Зростання попиту на автоматизацію обліку та бізнес-процесів, обумовлене цифровізацією економіки та ускладненням регуляторних вимог, створює передумови для розширення клієнтської бази. Перспективним напрямом є розвиток дистанційного консалтингу та онлайн-супроводу клієнтів, що дозволяє зменшити географічні обмеження та підвищити ефективність використання ресурсів. Адаптація послуг до законодавчих змін також може виступати джерелом додаткових конкурентних переваг.

Водночас діяльність підприємства супроводжується низкою загроз, пов'язаних із посиленням конкуренції на ринку ІТ-послуг, частими змінами податкового та бухгалтерського законодавства, а також загальною економічною нестабільністю. Особливу увагу слід приділити кібер ризикам та загрозам інформаційній безпеці, які є актуальними в умовах широкого використання електронного документообігу та хмарних технологій. Необхідність постійного оновлення програмних рішень і підвищення кваліфікації персоналу також вимагає додаткових фінансових і організаційних витрат.

Для поглибленої оцінки впливу макросередовища на діяльність підприємства доцільно застосувати PEST аналіз, який дозволяє систематизувати політико-правові, економічні, соціальні та технологічні фактори зовнішнього середовища. Результати PEST аналізу діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК», наведені в таблиці 2.6, свідчать про високу залежність підприємства від регуляторного та технологічного середовища.

Таблиця 2.6

PEST аналіз діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Фактор	Характеристика впливу
Політико-правові (P)	- податкове та бухгалтерське законодавство України; - державне регулювання електронного документообігу; - вимоги до використання кваліфікованих електронних підписів;

	- загальна регуляторна нестабільність в умовах воєнного стану; - ризик обмеження або заборони використання окремих програмних продуктів (зокрема лінійки BAS) відповідно до Указу Президента України №601/2024, що формує потенційні загрози для діяльності ІТ-підприємств, орієнтованих на відповідні програмні рішення.
Економічні (E)	- рівень платоспроможності суб'єктів господарювання; - інфляційні процеси та коливання валютного курсу; - вартість ліцензійного програмного забезпечення; - динаміка розвитку ринку ІТ-послуг і консалтингу.
Соціальні (S)	- зростання потреби бізнесу в автоматизації обліку; - підвищення вимог клієнтів до якості сервісу та підтримки; - дефіцит кваліфікованих ІТ-фахівців на ринку праці; - поширення дистанційної роботи та онлайн-консультацій.
Технологічні (T)	- активний розвиток цифрових технологій; - впровадження хмарних рішень та електронного документообігу; - швидке оновлення програмних продуктів; - необхідність постійного навчання та адаптації персоналу.

Джерело: складено автором за матеріалами ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Політико-правові фактори відіграють визначальну роль у функціонуванні підприємства, оскільки його діяльність безпосередньо пов'язана з дотриманням податкового та бухгалтерського законодавства України, вимог щодо електронного документообігу та використання кваліфікованих електронних підписів. Регуляторна нестабільність, зумовлена умовами воєнного стану, підвищує рівень невизначеності та вимагає від підприємства високої адаптивності до законодавчих змін. Додатковим ризиком є запровадження обмежень на використання окремих програмних продуктів, зокрема лінійки BAS, відповідно до Указу Президента України №601/2024, який передбачає заборону їх застосування у державних установах від 06.01.2026. Незважаючи на те, що зазначені обмеження наразі не поширюються на приватний

сектор, існує потенційна загроза розширення регуляторних вимог, що може вплинути на структуру попиту, портфель послуг та стратегічні рішення підприємства.

Економічні фактори, зокрема рівень платоспроможності суб'єктів господарювання, інфляційні процеси та коливання валютного курсу, безпосередньо впливають на попит на ІТ-послуги та програмне забезпечення. Вартість ліцензійного програмного забезпечення та динаміка розвитку ринку ІТ-консалтингу формують умови ціноутворення та рентабельності діяльності підприємства.

Соціальні фактори відображають трансформацію потреб бізнесу в умовах цифровізації, зростання вимог клієнтів до якості сервісу та оперативності підтримки. Дефіцит кваліфікованих ІТ-фахівців на ринку праці ускладнює формування кадрового потенціалу підприємства, водночас поширення дистанційної роботи та онлайн-консультацій відкриває нові можливості для оптимізації організації праці.

Технологічні фактори є одним із ключових драйверів розвитку ТОВ «Трейд-Сервіс ГК». Активний розвиток цифрових технологій, впровадження хмарних рішень та електронного документообігу створюють сприятливі умови для розширення спектра послуг. Водночас швидке оновлення програмних продуктів зумовлює необхідність постійного навчання персоналу та адаптації бізнес-процесів до нових технологічних вимог.

Таким чином, результати SWOT та PEST аналізу свідчать, що ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» функціонує в умовах динамічного та високо регульованого зовнішнього середовища, яке поєднує як сприятливі можливості для розвитку, пов'язані з цифровізацією економіки та зростанням попиту на автоматизацію облікових і бізнес-процесів, так і суттєві загрози, зумовлені економічною нестабільністю, посиленням конкуренції та регуляторними змінами, включаючи можливі обмеження щодо використання окремих програмних продуктів на законодавчому рівні. Висока залежність діяльності підприємства від законодавчих вимог і технологічних трансформацій зумовлює необхідність постійної адаптації управлінських рішень до змін зовнішнього середовища.

Аналіз внутрішнього середовища засвідчив наявність у підприємства низки конкурентних переваг, зокрема чіткої спеціалізації, використання сучасних інформаційних технологій та гнучкості у роботі з клієнтами. Водночас обмежені фінансові й кадрові ресурси, залежність від сторонніх розробників програмного забезпечення та концентрація клієнтської бази формують певні обмеження для масштабування діяльності. У зв'язку з цим подальший розвиток ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» має ґрунтуватися на ефективному використанні наявного потенціалу, диверсифікації послуг і посиленні стратегічної адаптивності з метою забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями вдосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

В умовах цифровізації, зростання ролі інформаційних технологій та ускладнення податкового адміністрування особливої актуальності набуває питання вдосконалення методики бухгалтерського обліку фінансових результатів підприємства. Фінансовий результат є узагальнюючим показником ефективності господарської діяльності, який формується під впливом численних внутрішніх і зовнішніх чинників та безпосередньо відображає здатність підприємства до самофінансування й сталого розвитку. Науковці підкреслюють, що достовірне та своєчасне формування інформації про прибуток або збиток є необхідною передумовою прийняття обґрунтованих управлінських рішень, прогнозування фінансового стану та оптимізації податкових зобов'язань.

Результати аналізу фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК», проведеного у другому розділі кваліфікаційної роботи магістра, демонструють позитивні тенденції у формуванні фінансових результатів у 2024 році. Зокрема, спостерігається суттєве зростання показників рентабельності активів, власного капіталу та продукції, що вказує на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів і капіталу підприємства. Водночас зниження коефіцієнтів оборотності активів і запасів свідчить про певне уповільнення обігу ресурсів, що може негативно впливати на ліквідність та господарську активність підприємства. Це зумовлює необхідність удосконалення організації бухгалтерського обліку як інформаційної бази управління фінансовими результатами.

Наукові дослідження українських науковців, зокрема Л. О. Лігоненко, Н. М. Ткаченко, А. М. Поддєрьогіна та О. В. Коваленко, свідчать, що система обліку

фінансових результатів має формуватися на засадах комплексного підходу, який поєднує вдосконалення облікової політики підприємства, розвиток аналітичного обліку доходів і витрат, функціонування ефективної системи внутрішнього контролю, використання сучасних інформаційних технологій та інтеграцію бухгалтерського обліку з управлінською звітністю. Важливою складовою такого підходу є також гармонізація національної облікової практики з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності. Для підприємств сервісно-інформаційного спрямування, діяльність яких пов'язана з реалізацією програмного забезпечення, ліцензій та наданням консультаційних послуг, принципового значення набуває чітке розмежування доходів і витрат за видами діяльності, зокрема операційною, фінансовою та іншою. Реалізація зазначених підходів сприяє підвищенню інформативності та аналітичності облікових даних, а також створює передумови для обґрунтованої оцінки прибутковості окремих напрямів господарської діяльності та прийняття ефективних управлінських рішень.

Додатковим напрямом удосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» є розвиток системи внутрішнього контролю за процесами формування доходів, витрат і фінансового результату в цілому. Система внутрішнього контролю виступає додатковим інструментом удосконалення обліку фінансових результатів. Вона включає перевірку правильності віднесення витрат до відповідних періодів, контроль за визнанням доходів, дотриманням договірних умов і операціями з нематеріальними активами, ліцензіями та послугами. Ефективний внутрішній контроль, як зазначає Н. М. Ткаченко, дозволяє зменшити податкові та фінансові ризики, підвищити достовірність даних і сприяти податковій безпеці підприємства.

Доцільним є впровадження процедур попереднього та поточного контролю за правильністю віднесення витрат до відповідних періодів і видів діяльності, перевірки обґрунтованості визнання доходів, а також контролю за дотриманням договірних умов із контрагентами. Особливу увагу слід приділити контролю операцій із

нематеріальними активами, ліцензіями та послугами, які не мають матеріального вираження, але формують основну частку доходів підприємства.

Посилення внутрішнього контролю сприятиме підвищенню якості облікової інформації та мінімізації ризиків викривлення фінансових результатів, що є важливим як для внутрішніх користувачів, так і для зовнішніх зацікавлених сторін.

Перспективним напрямом удосконалення обліку фінансових результатів є подальше поглиблення автоматизації обліково-аналітичних процесів. Використання програмного продукту BAS створює передумови для оперативного формування фінансової інформації, автоматизованого розрахунку показників рентабельності та господарської активності, а також для моделювання фінансових результатів залежно від зміни ключових факторів. Доцільним є розширення функціоналу автоматизованого робочого місця бухгалтера шляхом налаштування внутрішніх управлінських звітів, які відображатимуть динаміку доходів, витрат і прибутку в розрізі контрагентів, договорів, проєктів і видів послуг. Це сприятиме підвищенню оперативності управлінських рішень та посиленню контролю за формуванням фінансових результатів.

Окремої уваги потребує забезпечення відповідності обліку фінансових результатів вимогам Міжнародних стандартів фінансової звітності. Незважаючи на те, що ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» складає фінансову звітність відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, поступова адаптація окремих підходів МСФЗ, зокрема щодо визнання доходів за договорами з контрагентами та обліку нематеріальних активів, дозволить підвищити якість фінансової звітності, її порівнянність і прозорість. Це, у свою чергу, позитивно вплине на інвестиційну привабливість підприємства та рівень довіри з боку зовнішніх користувачів фінансової інформації.

Значним елементом удосконалення обліку фінансових результатів є оптимізація системи оподаткування. У цьому контексті доцільним є аналіз можливості переходу ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» на спрощену систему оподаткування, зокрема на третю групу

платників єдиного податку. З огляду на сервісно-інформаційний характер діяльності підприємства та відносно невисоку частку матеріальних витрат, оподаткування доходу без урахування витрат може бути економічно доцільнішим порівняно із загальною системою оподаткування.

Третя група платників єдиного податку передбачає сплату податку за ставкою 5% від доходу без сплати ПДВ або 3% від доходу за умови збереження статусу платника ПДВ. Вибір оптимального варіанта повинен ґрунтуватися на аналізі структури клієнтів, обсягів оподатковуваних операцій та доцільності формування податкового кредиту з ПДВ. Для підприємства, яке співпрацює з платниками ПДВ, застосування ставки 3% може бути більш доцільним, оскільки дозволяє зберегти конкурентоспроможність і не ускладнювати взаєморозрахунки з контрагентами.

Альтернативним напрямом оптимізації обліку та оподаткування є здійснення діяльності у формі фізичної особи – підприємця на третій групі єдиного податку. Така форма господарювання характеризується спрощеними правилами обліку, зменшеними витратами на адміністрування та відсутністю податку на прибуток. Водночас вона супроводжується підвищеними фінансовими ризиками, пов'язаними з необмеженою відповідальністю, а також можливими податковими ризиками перекваліфікації відносин з боку контролюючих органів, що потребує особливої обережності при її застосуванні.

Для узагальнення переваг і недоліків різних систем оподаткування та оцінки їх впливу на фінансовий результат підприємства доцільно здійснити їх порівняльний аналіз, представлений у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Порівняння систем оподаткування та їх вплив на фінансовий результат

Параметр	Загальна система	Спрощена система (5%)	Спрощена система 3% з ПДВ	ФОП на третій групі
Об'єкт оподаткування	Прибуток	Дохід	Дохід	Дохід
Ставка податку	18%	5%	3%	5%
База оподаткування, тис. грн	80,7	848,1	848,1	848,1
Сума податку за 2024 рік, тис. грн	14,5	42,4	25,4	42,4
ПДВ	Так	Ні	Так	Ні
Адміністративні витрати	Високі	Низькі	Низькі	Дуже низькі

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК».

З метою обґрунтування доцільності вибору оптимальної системи оподаткування для ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» було здійснено порівняльний розрахунок податкового навантаження за результатами 2024 року на основі фактичних даних фінансової звітності підприємства. Як свідчать розрахунки, за умов перебування на загальній системі оподаткування сума податку на прибуток становила 14,5 тис. грн, що відповідає ставці 18% від фінансового результату до оподаткування у розмірі 80,7 тис. грн.

Водночас моделювання альтернативних варіантів оподаткування показало, що у разі застосування спрощеної системи оподаткування третьої групи зі ставкою 5% сума єдиного податку з доходу підприємства склала б 42,4 тис. грн, а за ставкою 3% за умови збереження статусу платника ПДВ — 25,4 тис. грн. Аналогічне податкове навантаження у розмірі 42,4 тис. грн виникало б і у разі здійснення діяльності у формі фізичної особи – підприємця на третій групі єдиного податку.

Отримані результати свідчать, що за наявного рівня рентабельності діяльності загальна система оподаткування забезпечує найменше пряме податкове навантаження на фінансовий результат підприємства. Водночас спрощена система оподаткування

може бути економічно доцільною у разі подальшого зростання прибутковості або зниження частки витрат у структурі доходів, а також з огляду на суттєве спрощення обліку та зменшення адміністративних витрат.

З метою узагальнення визначених напрямів удосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» доцільно систематизувати їх у вигляді таблиці, що дозволяє наочно відобразити зміст запропонованих заходів та очікувані результати їх реалізації.

Таблиця 3.2

Напрями вдосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс
ГК»

Напрямок удосконалення	Основний зміст заходів	Очікуваний результат
Удосконалення облікової політики	Чітке розмежування доходів і витрат за видами діяльності; вибір раціональних методів обліку	Підвищення достовірності фінансового результату
Розвиток аналітичного обліку	Облік доходів і витрат у розрізі контрагентів, договорів, проєктів і послуг	Зростання аналітичності облікової інформації
Посилення внутрішнього контролю	Контроль визнання доходів, віднесення витрат, операцій з НМА та ліцензіями	Зменшення фінансових і податкових ризиків
Автоматизація обліку	Розширення функціоналу BAS, формування внутрішніх управлінських звітів	Оперативність управлінських рішень
Гармонізація з МСФЗ	Адаптація підходів до визнання доходів і обліку НМА	Підвищення прозорості та інвестиційної привабливості
Оптимізація оподаткування	Аналіз альтернативних систем оподаткування та форм господарювання	Зменшення податкового навантаження та адміністративних витрат

Джерело: власна розробка автора.

Наведені напрями вдосконалення формують комплексний підхід до управління фінансовими результатами підприємства та створюють передумови для підвищення ефективності обліку, аналізу й оподаткування.

Удосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» має здійснюватися на основі комплексного підходу, який поєднує вдосконалення облікової політики, розширення аналітичного та управлінського обліку, поглиблення автоматизації облікових процесів, гармонізацію з міжнародними стандартами фінансової звітності та обґрунтований вибір системи оподаткування. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню якості облікової інформації, зміцненню фінансової стійкості підприємства та зростанню ефективності управління його фінансовими результатами.

3.2. Методичні підходи до поглибленого аналізу фінансових результатів підприємства

Поглиблений аналіз фінансових результатів є одним із ключових елементів системи управління підприємством, оскільки він дозволяє не лише оцінити підсумкові результати господарської діяльності, а й виявити причинно-наслідкові зв'язки між доходами, витратами, ефективністю використання ресурсів, структурою капіталу та рівнем фінансової стійкості суб'єкта господарювання. На відміну від формального аналізу показників прибутковості, поглиблений підхід передбачає комплексне дослідження чинників формування фінансового результату, механізмів їх взаємодії та характеру впливу на динаміку прибутку й рентабельності підприємства.

В умовах сучасного господарювання, що характеризуються високим рівнем економічної невизначеності, інфляційними процесами, частими змінами податкового та фінансового законодавства, а також загостренням конкурентної боротьби, роль фінансового аналізу суттєво зростає. Підприємства змушені оперативно адаптуватися до змін зовнішнього середовища, що потребує використання якісної, достовірної та аналітично опрацьованої інформації про фінансові результати діяльності.

Саме поглиблений аналіз фінансових результатів формує інформаційну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень як стратегічного, так і оперативного характеру. Він спрямований на оптимізацію структури доходів і витрат,

підвищення рентабельності та забезпечення фінансової стабільності підприємства у довгостроковій перспективі. Водночас такий аналіз виступає інструментом управління прибутком, що дозволяє не лише оцінити поточний фінансовий стан, а й визначити потенційні резерви підвищення ефективності господарської діяльності.

Методика поглибленого аналізу фінансових результатів має ґрунтуватися на принципах системності, комплексного підходу, об'єктивності та порівнянності аналітичної інформації, що забезпечує цілісне бачення фінансово-економічного стану підприємства. Системний підхід передбачає розгляд фінансових результатів у взаємозв'язку з усіма складовими господарської діяльності, зокрема доходами, витратами, активами та джерелами їх формування. Комплексний підхід аналізу реалізується шляхом поєднання різних методів і показників, що дає змогу оцінити як абсолютні, так і відносні характеристики прибутковості. Об'єктивність забезпечується використанням достовірних даних фінансової звітності та єдиних методичних підходів до розрахунків, а порівнянність забезпечує можливість зіставлення фінансових результатів у динаміці з плановими та середньогалузевими показниками.

З метою систематизації методичних підходів до поглибленого аналізу фінансових результатів підприємства доцільно представити послідовність основних етапів такого аналізу у вигляді схеми.

Рис 3.1 Етапи поглибленого аналізу фінансових результатів підприємства

Запропонована схема відображає логічну послідовність поглибленого аналізу фінансових результатів, що дозволяє комплексно оцінити динаміку, структуру, якість та ефективність формування прибутку підприємства, а також виявити ключові чинники його зміни.

Для забезпечення комплексності дослідження горизонтальний аналіз доцільно доповнювати вертикальним аналізом фінансової звітності, який передбачає оцінку структури фінансових результатів і питомої ваги окремих їх складових у загальному результаті підприємства. Такий підхід дозволяє проаналізувати співвідношення між доходами і витратами, визначити частку операційного прибутку, а також оцінити роль фінансових результатів від іншої та фінансової діяльності у формуванні прибутковості. Вертикальний аналіз сприяє виявленню структурних змін у формуванні прибутку, що може свідчити як про підвищення ефективності основної діяльності, так і про зростання залежності від неопераційних джерел доходів.

У поєднанні горизонтальний і вертикальний аналізи формують інформаційну базу для подальшого поглибленого дослідження фінансових результатів, дозволяючи не лише зафіксувати зміни їх обсягів і структури, а й оцінити стійкість та економічну обґрунтованість отриманого прибутку.

Важливим напрямом поглибленого аналізу фінансових результатів є оцінка їх якості, яка полягає не лише у визначенні абсолютного розміру прибутку, а й у дослідженні джерел його формування, стабільності, регулярності та можливості відтворення у майбутніх періодах. Якість фінансових результатів характеризує надійність прибутку як економічної бази для самофінансування, інвестиційної діяльності та виконання зобов'язань перед власниками й державою.

У цьому контексті доцільним є розмежування операційного прибутку, сформованого в результаті основної діяльності підприємства, та фінансових результатів, отриманих унаслідок разових, епізодичних або позареалізаційних операцій, зокрема операцій з необоротними активами, курсових різниць, штрафів чи інших неповторюваних доходів і витрат. Такий підхід дозволяє об'єктивно оцінити

ступінь залежності підприємства від нестійких джерел формування прибутку та визначити реальний потенціал генерування доходів у довгостроковій перспективі.

Висока питома вага операційного прибутку у загальній структурі фінансових результатів свідчить про стабільність бізнес-моделі підприємства, ефективність управління витратами та конкурентоспроможність основної діяльності. Натомість домінування разових або нетипових доходів підвищує фінансові ризики, ускладнює прогнозування майбутніх результатів і може створювати викривлене уявлення про фактичний фінансовий стан підприємства. З огляду на це, оцінка якості фінансових результатів є необхідною складовою поглибленого фінансового аналізу.

Наступним етапом поглибленого аналізу є коефіцієнтний аналіз, який дозволяє оцінити ефективність формування та використання прибутку за допомогою системи відносних фінансових показників. На відміну від абсолютних величин, коефіцієнти забезпечують можливість порівняння результатів діяльності у динаміці, а також зі середньогалузевими орієнтирами та показниками інших підприємств, що підвищує аналітичну цінність отриманих висновків.

У межах даного етапу здійснюється аналіз показників рентабельності активів, власного капіталу, продукції та операційної діяльності, які відображають здатність підприємства генерувати прибуток із залучених ресурсів. Рентабельність активів характеризує ефективність використання майнового потенціалу, тоді як рентабельність власного капіталу відображає рівень дохідності вкладень власників. Показники рентабельності продукції та операційної діяльності дозволяють оцінити вплив витрат і цінової політики на формування фінансового результату.

Важливою складовою коефіцієнтного аналізу є також оцінка ділової активності підприємства за допомогою показників оборотності активів, запасів і дебіторської заборгованості. Ці показники характеризують інтенсивність використання ресурсів і швидкість їх трансформації у грошові кошти, що безпосередньо впливає на ліквідність і платоспроможність підприємства.

Особливого значення набуває аналіз взаємозв'язку між показниками рентабельності та оборотності, оскільки їх поєднання формує цілісне уявлення про ефективність використання ресурсів. Наприклад, зростання рентабельності за одночасного зниження оборотності може свідчити про зміну цінової стратегії або концентрацію на більш маржинальних, але менш оборотних видах діяльності, тоді як підвищення оборотності за умов зниження рентабельності може вказувати на надмірне зростання обсягів реалізації за рахунок зменшення маржі.

Для більш детального виявлення причин змін фінансових результатів доцільним є застосування факторного аналізу, який передбачає кількісну оцінку впливу обсягу реалізації, собівартості продукції, рівня операційних витрат, структури активів і джерел фінансування на зміну прибутку та показників рентабельності.

Поглиблений аналіз фінансових результатів доцільно доповнювати порівняльним і прогностичним аналізом, що дозволяє оцінити рівень досягнення фінансових цілей, визначити конкурентні позиції підприємства та обґрунтувати напрями його подальшого розвитку.

Завершальним етапом поглибленого аналізу є узагальнення результатів і формування практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності використання ресурсів, оптимізацію витрат, зростання прибутковості та зміцнення фінансової стійкості підприємства, що створює надійне підґрунтя для стабільного розвитку.

3.3. Оптимізація оподаткування фінансових результатів підприємств

Оптимізація оподаткування фінансових результатів підприємств є одним із ключових напрямів сучасних досліджень у сфері фінансів підприємств, податкового менеджменту та фінансового планування. В умовах ринкової економіки податкові платежі істотно впливають на величину чистого прибутку, рівень рентабельності та фінансову стійкість суб'єктів господарювання. Саме тому питання раціонального управління податковими зобов'язаннями розглядається не лише як елемент

податкового обліку, а як важлива складова системи стратегічного фінансового управління підприємством.

У сучасній науковій літературі оптимізація оподаткування трактується як система законних, економічно обґрунтованих і фінансово доцільних заходів, спрямованих на зменшення податкового навантаження шляхом використання інструментів, передбачених чинним податковим законодавством та стандартами бухгалтерського обліку. При цьому ключовим є дотримання принципу законності, що принципово відрізняє оптимізацію від ухилення від сплати податків. Оптимізація оподаткування передбачає раціональний вибір системи оподаткування, методів обліку доходів і витрат, підходів до формування фінансового результату та використання фінансових інструментів у межах правового поля.

Українські науковці розглядають оптимізацію оподаткування фінансових результатів як органічну складову фінансової політики підприємства, що відіграє визначальну роль у процесі формування, розподілу та використання власних фінансових ресурсів. У межах такого підходу податкові платежі не сприймаються як фіксована або некерована величина, а трактуються як економічно обумовлений елемент витрат, рівень якого може змінюватися залежно від прийнятих управлінських рішень. Зокрема, у наукових працях А. М. Поддєрьогіна, О. В. Коваленко та Н. М. Ткаченко обґрунтовується положення про те, що вплив на податкове навантаження здійснюється через оптимізацію структури активів підприємства, раціоналізацію витрат, вибір джерел фінансування та застосування відповідних облікових і фінансових інструментів у межах чинного законодавства.

Водночас зазначені автори акцентують увагу на необхідності системного підходу до формування податкової політики підприємства, за якого податкові рішення не можуть прийматися ізольовано від загальної стратегії розвитку. Податкова політика повинна бути інтегрованою в систему фінансового менеджменту та узгодженою з інвестиційною й операційною діяльністю, оскільки будь-які зміни у структурі активів, обсягах інвестицій або характері господарських операцій мають

відповідні податкові наслідки. Така узгодженість дозволяє забезпечити баланс між досягненням фінансових цілей підприємства та дотриманням принципів законності, фінансової стабільності й економічної доцільності.

У вітчизняній науковій думці оптимізація оподаткування фінансових результатів розглядається як інструмент активного фінансового управління, спрямований не лише на зменшення податкового навантаження, а й на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, зміцнення фінансової стійкості підприємства та створення передумов для його довгострокового розвитку.

У контексті поглиблення теоретичних підходів Л. О. Лігоненко розглядає оптимізацію оподаткування фінансових результатів крізь призму забезпечення фінансової безпеки підприємства як одного з ключових компонентів його економічної безпеки. Науковиця акцентує увагу на тому, що податкові зобов'язання формують істотну частину грошових відтоків підприємства, а отже, безпосередньо впливають на рівень ліквідності, платоспроможності та здатність суб'єкта господарювання виконувати свої фінансові зобов'язання в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Надмірне податкове навантаження, на її думку, може призводити до зниження фінансової стійкості, посилення залежності від зовнішніх джерел фінансування та підвищення ймовірності виникнення фінансових ризиків. Водночас раціонально сформована податкова політика, побудована на засадах законності, прогнозованості та системності, розглядається як важливий інструмент управління фінансовою безпекою підприємства, оскільки сприяє стабілізації грошових потоків, зниженню рівня податкових і фінансових ризиків, підвищенню передбачуваності фінансових результатів та створенню передумов для сталого розвитку підприємства в умовах мінливого економічного та податкового середовища.

Подібної позиції дотримується Н. М. Ткаченко, яка розглядає оптимізацію оподаткування як важливий інструмент підвищення ефективності фінансового планування підприємства. Науковиця наголошує, що податкове планування повинно базуватися на прогнозуванні фінансових результатів, аналізі альтернативних варіантів

оподаткування та оцінці податкових ризиків, що дозволяє підприємству своєчасно адаптуватися до змін податкового середовища та мінімізувати негативний вплив податків на фінансові результати.

Суттєвий внесок у розвиток сучасних підходів до податкової оптимізації зробили й зарубіжні дослідники. У працях M. Scholes, M. Wolfson, E. Erickson (оновлені видання після 2020 р.) податки розглядаються як ключовий фактор, що впливає на грошові потоки підприємства, інвестиційні рішення та його ринкову вартість. Автори обґрунтовують необхідність довгострокового підходу до формування податкової стратегії, за якого податкові наслідки управлінських рішень оцінюються не лише в поточному, а й у перспективному часовому вимірі.

Емпіричні дослідження J. Graham, M. Hanlon, T. Shevlin додатково підтверджують наявність тісного взаємозв'язку між податковим плануванням, стабільністю фінансових результатів і зниженням фінансової невизначеності. Компанії, що системно застосовують інструменти податкової оптимізації та управління податковими ризиками, характеризуються більш прогнозованими показниками прибутковості та вищою інвестиційною привабливістю.

Узагальнення наукових підходів дозволяє сформуванню концептуальне бачення оптимізації оподаткування фінансових результатів як безперервного управлінського процесу, що ґрунтується на принципах законності, системності, комплексності, узгодженості з фінансовою стратегією підприємства та орієнтації на довгострокову фінансову стабільність з урахуванням податкових ризиків і змін зовнішнього середовища.

Реалізація зазначених принципів на практиці передбачає використання сукупності взаємопов'язаних інструментів, які охоплюють різні рівні управління фінансовими результатами підприємства. Одним із базових елементів такої системи є формування обґрунтованої облікової політики, що визначає методологічні засади визнання, оцінки та відображення доходів і витрат відповідно до НП(С)БО або МСФЗ

і безпосередньо впливає на величину фінансового результату до оподаткування та суму податку на прибуток.

Для підприємств, що перебувають на загальній системі оподаткування та не застосовують коригування фінансового результату на податкові різниці, база оподаткування податком на прибуток повністю визначається за даними бухгалтерського обліку. У такому випадку фінансовий результат до оподаткування є похідною від облікової політики підприємства, а будь-які управлінські рішення у сфері бухгалтерського обліку безпосередньо трансформуються у податкові зобов'язання. Зокрема, вибір методів амортизації необоротних активів, способів оцінки вибуття запасів, підходів до формування резервів сумнівних боргів, забезпечень майбутніх витрат і платежів істотно впливає на величину витрат звітного періоду, а отже — на обсяг оподаткованого прибутку.

За таких умов особливого значення набуває узгодженість бухгалтерського та податкового обліку, що дозволяє мінімізувати розбіжності між фінансовим і податковим результатом та знизити ризики податкових донарахувань. Для ТОВ «Трейд-Сервіс ГК», діяльність якого характеризується значною часткою нематеріальних активів і витрат, пов'язаних із наданням послуг, раціональний вибір облікових методів виступає одним із ключових інструментів оптимізації оподаткування в межах загальної системи.

Водночас важливим елементом управління податковим навантаженням є не лише налаштування облікової політики, а й стратегічний вибір системи оподаткування. У цьому контексті для ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» доцільним є порівняння загальної системи оподаткування зі спрощеною системою третьої групи, яка принципово змінює підхід до визначення об'єкта оподаткування. Якщо за загальної системи оподаткування податкове зобов'язання формується з прибутку, тобто різниці між доходами та витратами, то за спрощеної системи базою оподаткування виступає дохід без урахування понесених витрат.

Такий підхід може бути економічно виправданим для підприємств із високою рентабельністю діяльності, стабільними грошовими надходженнями та відносно низькою часткою витрат у структурі доходів. Разом із тим перехід на спрощену систему обмежує можливості впливу на податкове навантаження через інструменти бухгалтерського обліку, оскільки методи формування витрат не впливають на суму податку. Отже, вибір системи оподаткування повинен ґрунтуватися на комплексному аналізі фінансових результатів, структури витрат, характеру господарських операцій і стратегічних цілей розвитку підприємства.

З метою систематизації наведених підходів до оптимізації оподаткування фінансових доцільно виокремити інструменти оптимізації оподаткування фінансових результатів за рівнями управління, що охоплюють обліковий, податковий, планово-аналітичний та стратегічний аспекти фінансової політики підприємства., які охоплюють як поточні обліково-аналітичні рішення, так і стратегічні аспекти фінансової політики підприємства. Узагальнення таких інструментів у табличній формі дозволяє наочно продемонструвати їх зміст, спрямованість і очікувані результати застосування, що підвищує обґрунтованість управлінських рішень у сфері оподаткування та фінансових результатів.

Таблиця 3.2

Система інструментів оптимізації оподаткування фінансових результатів підприємства

Група інструментів	Інструменти оптимізації	Механізм впливу на фінансовий результат	Очікуваний ефект
Облікові	Методи амортизації, оцінка запасів, формування резервів і забезпечень	Регулювання величини витрат та фінансового результату до оподаткування	Оптимізація податку на прибуток
Податкові	Вибір системи оподаткування, використання податкових пільг	Зміна об'єкта та бази оподаткування	Зниження податкового навантаження

Планові	Податкове планування, прогнозування доходів і витрат	Узгодження податкових платежів з фінансовими потоками	Стабільність фінансових результатів
Аналітичні	Оцінка податкових ризиків, аналіз альтернативних варіантів	Мінімізація ймовірності штрафів і донарахувань	Підвищення фінансової безпеки
Стратегічні	Узгодження податкової, фінансової та інвестиційної політики	Довгострокове управління податковими наслідками	Забезпечення сталого розвитку

Джерело: власна розробка автора.

Підсумовуючи результати теоретичного узагальнення, доцільно зазначити, що оптимізація оподаткування фінансових результатів підприємств має розглядатися як складний, багатокomпонентний процес управління, у межах якого взаємодіють облікові, податкові, планово-аналітичні та стратегічні інструменти. Такий процес ґрунтується на системному підході до формування фінансових результатів і передбачає узгодження поточних управлінських рішень із довгостроковими цілями розвитку підприємства. У теоретичному вимірі оптимізація оподаткування не обмежується лише мінімізацією податкових зобов'язань, а виступає інструментом підтримання фінансової стійкості, що проявляється у здатності підприємства забезпечувати збалансованість грошових потоків, зберігати належний рівень ліквідності та платоспроможності, а також формувати достатній обсяг власного капіталу в умовах нестабільного економічного середовища.

Окремої уваги заслуговує взаємозв'язок оптимізації оподаткування з формуванням податкової безпеки підприємства. Раціонально вибудована податкова політика створює передумови для зниження рівня податкових ризиків, підвищення передбачуваності податкових зобов'язань і своєчасного реагування на зміни податкового законодавства. У цьому контексті оптимізація оподаткування набуває характеру превентивного механізму, спрямованого на запобігання фінансовим втратам, пов'язаним із податковими санкціями, штрафними нарахуваннями або донарахуванням податкових зобов'язань за результатами контролю.

Для ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» застосування комплексного підходу до оптимізації оподаткування фінансових результатів відкриває можливості для більш раціонального управління доходами й витратами, підвищення достовірності облікової інформації та вдосконалення планування податкових платежів. Узгодження податкової та фінансової політики сприятиме формуванню стабільної фінансової бази підприємства та підвищенню його адаптивності до зовнішніх економічних викликів. У довгостроковій перспективі це забезпечить не лише зниження податкового навантаження, а й зміцнення фінансової стійкості як ключової характеристики, що визначає здатність підприємства протидіяти ризикам, підтримувати конкурентні позиції та забезпечувати сталий розвиток у мінливих умовах господарювання.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра на тему «Методика обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів підприємства (за матеріалами ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»)» здійснено комплексне дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів формування, обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів підприємства в умовах сучасного економічного середовища, зростання ролі інформаційних технологій та цифровізації бізнес-процесів. Мета та завдання, визначені у вступі роботи, були повністю досягнуті, що дало змогу сформулювати науково обґрунтовані результати та висновки, а також розробити практичні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності управління фінансовими результатами підприємства.

У ході теоретичного дослідження встановлено, що фінансові результати є інтегральною економічною категорією, яка відображає кінцевий ефект господарської діяльності підприємства та виступає ключовим узагальнюючим показником її ефективності. Прибуток або збиток формується в результаті взаємодії доходів і витрат та акумулює вплив усіх виробничих, комерційних, фінансових і управлінських процесів, що відбуваються на підприємстві. Саме фінансові результати визначають можливості підприємства щодо самофінансування, інвестиційного розвитку, виконання зобов'язань перед державою, власниками та контрагентами, а також формують базу для оцінки його фінансової стійкості, платоспроможності та конкурентоспроможності в довгостроковій перспективі.

Обґрунтовано доцільність розгляду фінансових результатів як багатокомпонентного показника, що формується на різних етапах діяльності підприємства та потребує детальної структуризації. Узагальнення наукових підходів дозволило класифікувати фінансові результати за видами діяльності, економічним змістом, характером формування, напрямками використання та впливом на фінансову стійкість. Така класифікація має важливе прикладне значення, оскільки дає змогу

ідентифікувати основні джерела формування прибутку, відокремити стабільні та разові його складові, оцінити якість фінансового результату та виявити потенційні резерви підвищення ефективності господарської діяльності.

Доведено, що різні види прибутку — валовий, операційний, прибуток до оподаткування, чистий прибуток, EBITDA та нерозподілений прибуток — виконують різні аналітичні функції та відображають окремі аспекти ефективності діяльності підприємства. Їх використання у фінансовому аналізі дозволяє комплексно оцінити результативність бізнес-процесів, ефективність управління витратами, здатність підприємства генерувати грошові потоки та приймати обґрунтовані управлінські рішення у короткостроковому та довгостроковому періодах. Таким чином, фінансові результати виступають не лише об'єктом бухгалтерського обліку, а й важливим інструментом фінансового управління та стратегічного планування.

У ході роботи встановлено, що формування фінансових результатів відбувається під впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх чинників належать структура та рівень витрат, собівартість продукції, продуктивність праці, технологічний рівень, якість управлінських рішень і організація бізнес-процесів. Зовнішні фактори включають податкову політику держави, ринкову кон'юнктуру, конкурентне середовище, інфляційні процеси та зміни законодавства. Урахування впливу цих чинників є необхідною передумовою виявлення резервів зростання прибутковості та забезпечення сталого розвитку підприємства.

Аналіз нормативно-правового забезпечення показав, що облік і оподаткування фінансових результатів в Україні регламентуються системою взаємопов'язаних нормативних актів, зокрема Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та Податковим кодексом України. Виявлено наявність методологічних відмінностей між бухгалтерським і податковим підходами до визначення фінансового результату, що обумовлює необхідність чіткого узгодження облікової політики підприємства, посилення

внутрішнього контролю та застосування аналітичних процедур для мінімізації податкових ризиків.

За результатами аналізу діяльності, проведеного у другому розділі роботи, встановлено, що підприємство ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» є мікропідприємством ІТ-сфери з вузькою спеціалізацією на наданні консалтингових і сервісних послуг у сфері автоматизації обліку та електронного документообігу. На підприємстві сформована функціональна система бухгалтерського обліку, яка відповідає вимогам чинного законодавства та забезпечує формування достовірної фінансової інформації. Облікова політика підприємства є послідовною та орієнтованою на узгодження бухгалтерського й податкового обліку.

Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за 2023–2024 роки продемонстрував позитивну динаміку фінансових результатів підприємства у 2024 році. Незважаючи на скорочення обсягів чистого доходу від реалізації, підприємству вдалося суттєво збільшити прибуток за рахунок випереджального скорочення витрат і підвищення ефективності операційної діяльності. Показники рентабельності активів, власного капіталу та операційної діяльності мають позитивну тенденцію, що свідчить про зростання ефективності використання наявних ресурсів. Водночас виявлено уповільнення оборотності активів і запасів, що може негативно впливати на ліквідність та господарську активність. Загалом фінансовий стан підприємства можна оцінити як стабільний, з достатнім потенціалом для подальшого розвитку та масштабування діяльності.

У третьому розділі роботи розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення методики обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК». Запропоновано поглиблення аналітичного обліку доходів і витрат за видами послуг, що дозволить підвищити точність оцінки рентабельності окремих напрямів діяльності та якість управлінських рішень. Обґрунтовано доцільність посилення внутрішнього контролю та подальшої автоматизації обліково-

аналітичних процесів із використанням програмного продукту BAS для формування внутрішніх управлінських звітів.

Запропоновано методичні підходи до поглибленого аналізу фінансових результатів, що базуються на поєднанні горизонтального, вертикального, коефіцієнтного, факторного, порівняльного та прогнозного аналізу. Такий підхід забезпечує комплексну оцінку динаміки, структури та якості фінансових результатів, а також дозволяє виявити внутрішні резерви підвищення прибутковості, оптимізації витрат і підвищення ефективності використання ресурсів підприємства.

Окрему увагу приділено оптимізації оподаткування фінансових результатів. Доведено, що раціональна податкова стратегія має ґрунтуватися на принципах законності, системності, узгодженості з фінансовою стратегією підприємства та орієнтації на довгострокову фінансову стабільність. Для ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» обґрунтовано доцільність періодичного перегляду обраної системи оподаткування залежно від рівня рентабельності, структури доходів і витрат та стратегічних цілей розвитку, а також можливість використання окремих інструментів податкового планування в межах чинного законодавства.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що вдосконалення обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів підприємства має здійснюватися на основі комплексного та системного підходу. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме підвищенню прозорості та аналітичної цінності фінансової інформації, зростанню ефективності управління прибутком, зміцненню фінансової стійкості та забезпеченню сталого розвитку ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бишовець Ю. П. Оптимізація оподаткування та його відмінність від податкового планування. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/313083> (дата звернення: 20.12.2025).
2. Віндіктова В. С. Податкове планування як інструмент оптимізації діяльності підприємств. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2024. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/17312> (дата звернення: 20.12.2025).
3. Власова Н. О., П'ятак Т. В. Оцінка впливу факторів зовнішнього середовища на фінансові результати підприємств промисловості. 2021. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/entities/publication/df7c6789-1f0d-4f1c-8ecc-d424012232f0> (дата звернення: 26.12.2025).
4. Жук О., Томашевська А. Tax planning in the enterprise management system. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. 2023. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/1845> (дата звернення: 20.12.2025).
5. Ковальова О., Іоргачова М. Фінансовий результат як індикатор інвестиційної привабливості підприємства. Економіка та суспільство. 2022. № 46. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-16> (дата звернення: 17.12.2025).
6. Кононенко Л., Юрченко О. Фінансовий аналіз як інструмент оптимізації оподаткування підприємств. Економіка та суспільство. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2597> (дата звернення: 19.12.2025).
7. Кононенко Ж. А., Грибовська Ю. М., Ходаківська Л. О. Фактори зміни величини фінансових результатів підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 1. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6968&i=3> (дата звернення: 05.01.2026).

8. Корпоративна культура та податкове планування. Review of Quantitative Finance and Accounting. 2024. [Електронний ресурс]. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11156-024-01320-1> (дата звернення: 26.12.2025).
9. Лагодієнко Н. В., Костенко Т. А., Рудіченко М. В. Оптимізація податкового планування на підприємствах України. Modern Economics. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/optimization-of-tax-planning-at> (дата звернення: 27.12.2025).
10. Лукіна О. М. Особливості аналізу фінансових результатів діяльності підприємства в сучасних умовах. Матеріали наукової конференції. Одеса : ОНТУ, 2019. URL: https://ontu.edu.ua/download/konfi/material_konf_ekonom_02.04.19-2.pdf (дата звернення: 20.12.2025).
11. Максим'як А. Я. Стратегічне формування облікової політики як ключовий механізм оптимізації податкових зобов'язань бізнесу. Вісник ДонНУ. 2024. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/17315> (дата звернення: 27.12.2025).
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1. Подання фінансової звітності. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-01_ukr_2016.pdf (дата звернення: 18.12.2025).
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12. Податки на прибуток. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-12_ukr19-.pdf (дата звернення: 25.12.2025).
14. Міністерство фінансів України. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні : офіційні роз'яснення. URL: <https://mof.gov.ua/uk/zastosuvannja-msfz> (дата звернення: 19.12.2025).
15. Національна стратегія доходів до 2030 року. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3329> (дата звернення: 20.12.2025).3223
16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73

(у ред. від 03.01.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 19.12.2025).

17. Перерва П., Лега О., Яловега Л. Податкове планування як інструмент системи управління підприємством. Вісник ПДАУ. 2024. URL: <https://journals.pdau.poltava.ua/index.php/econom/article/view/29> (дата звернення: 25.12.2025).

18. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 18.12.2025).

19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 18.12.2025).

20. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 18.12.2025).

21. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності : постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.12.2025).

22. Про схвалення Стратегії реформи податкового адміністрування : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1805-2021-%D1%80> (дата звернення: 25.12.2025).

23. Пчелинська Г. В., Кирилова М. В. Сучасна проблематика обліку фінансових результатів за видами діяльності. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2020. № 6 (262). С. 97–102. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/13_1_2017ua/22.pdf (дата звернення: 26.12.2025).

24. Сопко В. В., Жук В. М. Фінансові результати діяльності підприємства: облік, аналіз і оподаткування : монографія. Київ : КНЕУ, 2021. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5460> (дата звернення: 22.12.2025).
25. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2024 року» від 15.10.2024 р. № 601/2024. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6012024-52009> (дата звернення: 26.12.2025).
26. Фесенко В. В., Шевченко О. Сервіси електронного документообміну та їх переваги в умовах дистанційного формату господарювання. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові та соціально-технічні напрями еволюції цифрового суспільства»*. УМСФ, Дніпро. 2023. С. 256-258
27. Baranova I. Application of ERP Systems for Optimizing Corporate Tax Liability Accounting. 2025. URL: <https://inlibrary.uz/index.php/tajmei/article/view/131420> (accessed: 26.12.2025).
28. Income determination – Ukraine. PwC Tax Summaries. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/ukraine/corporate/income-determination> (accessed: 20.12.2025).
29. Nofitasari S. The Analysis of Tax Planning Strategies for Optimizing Corporate Tax Burdens: A Literature Review. *Global Journal of Taxation and Fiscal Policy*. 2025. URL: <https://journal.uimandiri.ac.id/index.php/gjtfp/article/view/21> (accessed: 19.12.2025).
30. OECD. Tax Policy Reforms 2024. Paris : OECD Publishing, 2024. URL: <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/tax-policy-reforms-2617129x.htm> (accessed: 19.12.2025).
31. PwC. Corporate – Taxes on corporate income. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/ukraine/corporate/taxes-on-corporate-income> (accessed: 20.12.2025).

32. Qin Y., Huang J. Optimizing Corporate Interests: Tax Planning Strategies under Enterprise Income Tax Law. Highlights in Business, Economics and Management. 2025. URL: <https://drpress.org/ojs/index.php/HBEM/article/view/16304> (accessed: 20.12.2025).

33. Scholes M., Wolfson M., Erickson E. Corporate tax strategies and firm value. Review of Quantitative Finance and Accounting. 2024. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11156-024-01320-1> (accessed: 25.12.2025).

34. Vintilă A. I. Do the Performance and Value of the Companies Influence Corporate Taxation? IBIMA Business Review. 2025. URL: <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2025/491635> (accessed: 06.01.2026)

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність мікропідприємства

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТРЕЙД-СЕРВІС ГК"	2025 01 01	
Територія ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за ЄДРПОУ	37149106
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ 1	UA120200100107572 87
Вид економічної діяльності Консультування з питань інформатизації	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб 2	за КВЕД	62.02
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон вулиця Робоча, буд. 23В, м. ДНІПРО, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., 49008		3769090

1. Баланс на
на 31 грудня 2024 р.

Форма № 1-мс

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби :	1010	31,9	34,4
первісна вартість	1011	134,2	89,8
знос	1012	(102,3)	(55,4)
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	31,9	34,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	65,8	59,0
Поточна дебіторська заборгованість	1155	0,2	2,5
Гроші та їх еквіваленти	1165	32,9	105,8
Інші оборотні активи	1190	11,1	12,4
Усього за розділом II	1195	110,0	179,7
Баланс	1300	141,9	214,1

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	16,2	16,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8,5	53,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	24,7	69,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	116,3	119,7
розрахунками з бюджетом	1620	0,9	17,8
розрахунками зі страхування	1625	-	1,4
розрахунками з оплати праці	1630	-	4,9
Інші поточні зобов'язання	1690	-	0,4
Усього за розділом III	1695	117,2	144,2
Баланс	1900	141,9	214,1

Продовження додатку А

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2024Форма № 2-мс
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	836,0	942,0
Інші доходи	2160	12,1	3,1
Разом доходи (2000 +2160)	2280	848,1	945,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(421,7)	(539,7)
Інші витрати	2165	(345,7)	(400,2)
Разом витрати (2050 +2165)	2285	(767,4)	(939,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	80,7	5,2
Податок на прибуток	2300	(14,5)	(0,9)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	66,2	4,3

ЕП ЮРЧЕНКО

ДАР'Я
ОЛЕКСАНДРІВНА

ЕП Колушева ЮРЧЕНКО ДАР'Я ОЛЕКСАНДРІВНА

Ірина (ініціали, прізвище)

Анатоліївна

Колушева Ірина Анатоліївна

(ініціали, прізвище)

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Наказ про облікову політику підприємства ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

НАКАЗ №1

по ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТРЕЙД-СЕРВІС ГК»

м. Дніпро

«01» січня 2017 р.

Про облікову політику підприємства

На виконання вимог Закону України від 16 липня 1999 року № 996–XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності **наказую:**

1. При відображенні в бухгалтерському обліку господарських операцій і подій застосовувати норми відповідних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України.

2. За відсутності необхідних норм у вітчизняних П(С)БО застосовувати аналогічні норми системи міжнародних стандартів фінансової звітності МСБО–МСФЗ (IAS–IFRS) на підставі того, що національні стандарти не можуть суперечити міжнародним.

3. Не відображати відстрочені податкові активи й відстрочені податкові зобов'язання у річній фінансовій звітності. Згідно підпункту 134.1.1. пункту 134.1 ст. 134 Податкового кодексу України від 02.12.2010р. № 2755-VI із змінами і доповненнями визначати об'єкт оподаткування податку на прибуток без застосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень цього розділу.

4. При перерахуванні доходів, витрат і грошових коштів, виражених в іноземній валюті, середньозважений валютний курс не застосовувати. При розрахунку курсових різниць на дату операції застосовувати курс на кінець дня.

5. Для визнання основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, встановлення строку корисного використання об'єктів створити постійно діючу комісію з питань обліку та руху основних засобів та інших матеріальних цінностей.

6. Матеріальні активи, термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року, а вартість менше 6000,00 грн., вважати малоцінними необоротними матеріальними активами.

7. При вводиті в дію основних засобів застосовувати строк використання та ліквідаційну вартість, затверджену наказом керівника підприємства. Зокрема, на підприємстві можуть бути установлені такі методи нарахування амортизації:

- для об'єктів основних засобів - прямолінійний,
- для малоцінних необоротних матеріальних активів та бібліотечних фондів – у розмірі 100 % вартості таких об'єктів у першому місяці їх використання;

Продовження додатку Б

- для інших необоротних матеріальних активів – прямолінійний метод.
 - для малоцінних швидкозношуваних предметів – у розмірі 100 % вартості таких об'єктів у першому місяці їх використання.
8. Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу.
9. Підприємство може здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок.
10. При нарахуванні амортизації нематеріальних активів застосовувати прямолінійний метод.
11. Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта. Залишкова вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів. Первісна (переоцінена) вартість основних засобів може бути збільшена на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену у порядку, встановленому податковим законодавством.
12. Одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати кожне їхнє найменування.
13. Облік транспортно-заготівельних витрат вести на окремому субрахунку в цілому, а не за групами.
14. У разі продажу, відпуску у виробництво чи іншому вибутті запасів застосовувати такі методи їх оцінки:
- ФІФО – при відпуску виробничих запасів у виробництво та реалізації готової продукції;
 - ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів – при продажу товарів, що мають окрему ідентифікацію;
 - за цінами продажу – для товарів, що продаються у роздріб в системі громадського харчування та роздрібної торгівлі.
15. Усі матеріальні цінності приходуються за замовчуванням для ведення господарської діяльності підприємства, а виключення регулюються окремим наказом.
16. Усі інші виплати працівникам, які не визначені установчими і розпорядчими документами підприємства як такі, що виплачуються за рахунок доходу підприємства, обліковуються відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003 року N 601, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2003 року за N 1025/8346 (із змінами), та включаються до складу витрат підприємства.
17. Для порядку матеріального забезпечення соціальної політики підприємства створити постійно діючу комісію по соціальному страхуванню.
18. Резервування коштів на додаткове пенсійне забезпечення, реструктуризацію, виконання

Продовження додатку Б

зобов'язань за обтяженими контрактами тощо не провадити.

19. Оцінку ступеня завершеності операції з надання послуг (виконання робіт) здійснювати шляхом вивчення виконаної роботи, при цьому в бухгалтерському обліку доходи відображати у звітному періоді підписання акта наданих послуг (виконаних робіт).

20. Витрати підприємства, пов'язані з господарською діяльністю в бухгалтерському обліку відносити за класифікацією на адміністративні витрати.

21. Витрати на рекламу, маркетинг відносити на господарчі витрати всього підприємства і в бухгалтерському обліку відносити за класифікацією на витрати на збут.

22. Застосовувати клас 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку, затвердженого Наказом Міністерства Фінансів України від 28 листопада 2011р. №1591.

23. Встановити розмір добових витрат при відрядженнях на території України 320,00 грн., в разі відряджень за межі України — еквівалент 80 євро.

24. Всі телефонні розмови ведуться з господарською і виробничою діяльністю. Інші розмови на підприємстві забороняються. Витрати на телекомунікаційні послуги (послуги мережі інтернет та послуги зв'язку) відносити до витрат підприємства.

25. Перед складанням річної фінансової звітності проводити інвентаризацію активів та зобов'язань підприємства станом на 31 грудня поточного року, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно з законодавством.

26. На основі принципу послідовності облікова політика підприємства має передбачати постійне (із року в рік) застосування прийнятої стабільної облікової політики. Змінити облікову політику підприємство може у виняткових випадках, прямо встановлених в положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку. Перегляд облікової політики має бути обґрунтований.

Облікова політика може бути змінена, як правило, з початку року.

Облікова політика може змінюватися у випадках, якщо:

змінюються на підприємстві статутні вимоги;

змінюються вимоги органу, який здійснює функції з державного регулювання методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності;

зміни облікової політики забезпечать більш достовірне відображення подій (господарських операцій) у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності.

27. Контроль за виконанням цього наказу покласти на директора та головного бухгалтера підприємства.

Директор

Юрченко О.М.

З наказом ознайомлена:

Головний бухгалтер Чубарова Т.А.

Чубарова Т.А. «01» 01/2017р.

Штатний розпис

ЗАТВЕРДЖУЮ

штат у кількості 3 (Три) штатних одиниць
з місячним фондом заробітної плати **22 400,00** грн.
(Двадцять дві тисячі чотириста гривень 00 копійок)

ТОВ "Трейд-Сервіс ГК"

(назва підприємства)

Директор: _____ Д.О.Юрченко

01 січня 2024 року

ШТАТНИЙ РОЗПИС № _____
вводиться в дію з 01 Січня 2024 р.

№ з/п	Назва структурного підрозділу	Посада	Код класифікатора професій	Кількість штатних одиниць	Посадові оклади, грн.	Надбавки, грн.	Місячний фонд заробітної плати, грн.
1	АУП	Директор	1314	1	7 800,00		7 800,00
4	АУП	Фахівець з інформаційних технологій	3121	1	7 100,00		7 100,00
5	АУП	Головний бухгалтер	1231	1	7 500,00		7 500,00
	УСЬОГО:			3	22 400,00		22 400,00

ПОГОДЖЕНО:

Директор:

Дар'я ЮРЧЕНКО

01 січня 2024 року.

Шевченко О.Л.

Студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник - Фесенко В. В., д.е.н., професор)

СЕРВІСИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБМІНУ ТА ЇХ ПЕРЕВАГИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ФОРМАТУ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В сучасних умовах господарювання підприємств в Україні, що характеризується значними обмеженнями та тиском, виникає багато практичних завдань, з якими щоденно стикаються керівники підприємств, які не перейшли на електронний документообіг. Може виникнути ситуація, коли необхідно терміново знайти якийсь документ, але він ніби зник, або пройшло багато часу, щоб структурувати та відправити необхідні документи своїм колегам чи контрагентам електронною поштою. Для вирішення таких завдань існує декілька програмних продуктів.

Linkos Group – це український розробник програмного забезпечення M.E.Doc, веб-сервісу СОТА та підсистеми FlyDoc. Вони пропонують готові та індивідуальні рішення для електронного документообігу, які враховують галузь, масштаб компанії та інші індивідуальні особливості бізнесу замовника. Ця сучасна українська ІТ-компанія займається розробкою програм для зручного електронного документообігу понад 20 років.

M.E. Doc (My Electronic Document) – поширене новітнє програмне забезпечення, яке призначене для подання звітності до контролюючих органів та обміну юридично значущими первинними документами між контрагентами в електронному вигляді. Це програмне забезпечення допомагає бухгалтерам з легкістю працювати із всіма типами документів: акти, рахунки, податкові накладні, звіти.

M.E. Doc містить усі актуальні форми звітності, які оновлюються відповідно до законодавства України. Програма підтримує роботу з електронними цифровими підписами (ЕЦП) та з захищеними носіями ключів Secure Token.

Веб-сервіс «СОТА» - використовується для електронної звітності до державних контролюючих органів за затвердженими форматами та для обміну електронними документами між підзвітними організаціями.

FlyDoc – це сервіс, який призначений для обміну з контрагентами первинними документами, що мають юридичну силу, безпосередньо із облікової системи BAS.

Переваги використання вище перелічених програмних продуктів у практичній діяльності підприємств в Україні:

1. Працівники можуть працювати віддалено.

У випадку, коли штат працівників на повну або частково працює віддалено, або така специфіка компанії, що працівники дуже часто знаходяться на виїзді та змушені працювати з мобільних пристроїв. В такому випадку слід потурбуватись про зручну та захищену систему обміну файлами. Сервіси електронного документообігу (ЕДО) забезпечують цілодобовий доступ з будь-якого пристрою,

Продовження додатку Г

підключеного до інтернету. Співробітники у будь-який час можуть знайти, відкрити та завантажити потрібний документ.

2. Можливість відновлення бази даних.

Існує багато випадків втрати важливих документів, тому варто забезпечити надійне і зручне зберігання. Хмарна система управління документообігом захистить від таких факторів: втрата паперових документів, втрата документів через вихід техніки з ладу, випадкове видалення, пошкодження документів під час пересилання чи обробки. Оскільки всі документи будуть зберігатися в систему ЕДО, то клієнт завжди зможе відновити необхідні документи, навіть якщо загубить локальну копію. Хмарні сервіси зберігають навіть старі версії документів, які можуть знадобитися на випадок втрати актуальної версії.

3. Оптимізація комунікації.

ЕДО спрощує обмін документів з контрагентами. Якщо потрібно щоденно використовувати електронні листи чи відправляти надруковані документи, то сервіс ЕДО допоможе оптимізувати цю процедуру та не витратити кошти й час на паперові носії чи кур'єрські послуги. ЕДО забезпечує ефективний пошук необхідних документів, в тому числі і за назвою, ключовими словами, тегами, метаданими, датами та іншими критеріями.

4. Кіберзахист.

Файлам, які зберігаються на звичайних комп'ютерах, а не в захищеному централізованому сховищі, загрожує куди більше потенційних небезпек. Наприклад, компанія може стикнутися з випадками несанкціонованого входу до власної мережі (кібератакою), спробою підробки документів, розсилкою з вкладеними комп'ютерними вірусами, спробою викрадення даних та інше. Системи ЕДО використовують захищені хмарні сервіси з брандмауерами (програма чи пристрій, що здійснює захист комп'ютерних мереж та інструментами кібербезпеки, які допомагають попередити несанкціоноване проникнення в мережу та розмежовувати права доступу до тих чи інших документів.

5. Скорочення зайвих витрат.

Згідно дослідженню США, в середньому офісний працівник використовує на рік 10 000 аркушів паперу. Перехід на ЕДО скорочує не тільки витрати на фізичні носії, а також створює умови за яких працівник не витрачає робочий час на пошук файлів серед інших документів. В додаток до цього компанії немає необхідності витрачати додаткові кошти на жорсткі диски, внутрішні сервери чи інші носії аби зберігати інформаційні дані – це все можна тримати всередині системи ЕДО.

6. Дотримання нормативних вимог до електронних документів.

Аби не витрачати свій дорогоцінний час на слідкування за оновленими стандартами згідно чинного законодавства, система ЕДО самостійно забезпечить оновленими бланками відповідно до нормативних вимог.

Таким чином, завдяки використанню ЕДО проекти можуть проходити злагоджено, оскільки працівники витрачатимуть набагато менше часу на передачу документів та комунікацію, що дозволить їм вивільнити час, одночасно

з колегами працювати в єдиному документі і у режимі реального часу відслідковувати зміни у ньому.

Список використаних джерел

1. Електронний документообіг в Україні 26.11.2019 URL: <https://intelserv.net.ua/news/material/id/766> (дата звернення: 22.10.2023).
2. Офіційний веб-сайт М.Е.Дос URL: <https://medoc.ua/> (дата звернення: 22.10.2023).
3. Офіційний веб-сайт СОТА URL: <https://sota-buh.com.ua/> (дата звернення: 22.10.2023).
4. Офіційний веб-сайт FlyDoc URL: https://flydoc.in.ua/?gclid=CjwKCAjw7c2pBhAZEiwA88pOF7yreXP7HlwGslgNvQJ0uA_jh2ArZWDut3dUB0wsnnvavfqtrDHUjRoCQn0QAvD_BwE (дата звернення: 22.10.2023).
5. Сімончук Олексій «Як електронний документообіг допомагає економити» URL: <https://agravery.com/uk/posts/author/show?slug=ak-elektronnij-dokumentoobig-dopomagaе-ekonomiti> (дата звернення: 22.10.2023).

**ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА**

За спеціальністю «Облік і оподаткування»

на тему:

**«Методика обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів
підприємства»**

(за матеріалами ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»)

Дипломник: Шевченко О.Л.

Науковий керівник: д.е.н., професор Фесенко В.В.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є дослідження теоретичних аспектів та методики обліку, аналізу та оподаткування фінансових результатів підприємства.

Завданням дослідження було встановлено:

- визначити економічну сутність та класифікацію фінансових результатів підприємства;
- дослідити законодавчо-нормативні вимоги до обліку та оподаткування фінансових результатів;
- розглянути показники рентабельності як індикатори діяльності підприємства;
- охарактеризувати організаційно-економічні особливості ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»;
- оцінити методи обліку, автоматизацію процесів та документального оформлення операцій;
- провести аналіз і визначити оподаткування фінансових результатів;
- провести SWOT та PEST аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»;
- визначити напрями вдосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»;
- визначити оптимізацію оподаткування фінансових результатів підприємств.

Об'єктом дослідження є процес організації, методики та розвитку обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних засад організації та методики обліку, аналізу і оподаткування фінансових результатів підприємства.

Продовження додатку Д

Основні види фінансових результатів підприємства та їх економічний зміст

Назва виду прибутку	Англійський термін	Формула розрахунку	Економічний зміст
<i>Дохід (виручка)</i>	Revenue / Sales	Виручка = Ціна*Обсяг	Збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).
<i>Валовий прибуток</i>	Gross Profit	Валовий прибуток = Чистий дохід – Собівартість реалізації	Характеризує ефективність основної діяльності до врахування адміністративних, збутових та інших операційних витрат. Відображає основний рівень рентабельності діяльності підприємства.
<i>Операційний прибуток</i>	Earnings Before Interest and Taxes (EBIT)	ЕБІТ = Валовий прибуток – Операційні витрати	Відображає ефективність основної операційної діяльності без урахування відсотків і податків. Є ключовим показником продуктивності бізнес-процесів підприємства.
<i>ЕБІТДА</i>	EBITDA	ЕБІТДА = ЕБІТ + Амортизація	Показує грошову ефективність діяльності без впливу амортизаційної політики. Використовується для оцінки здатності підприємства генерувати грошовий потік.
<i>Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування</i>	Profit before tax (PBT)	РВТ = Прибуток до оподаткування	Відображає результат діяльності підприємства з урахуванням операційних та фінансових доходів/витрат, але до сплати податків.
<i>Чистий прибуток</i>	Net Profit	Net Profit = РВТ – Податок на прибуток	Найважливіший показник фінансового результату — сума коштів, яка залишається у підприємства після всіх витрат та податків; база для дивідендів та реінвестицій.
<i>Прибуток на акцію</i>	Earnings per share (EPS)	EPS = Чистий прибуток / Кількість акцій	Показує частку чистого прибутку, що припадає на одну акцію. Є ключовим критерієм оцінки привабливості компанії для інвесторів.
<i>Маржинальний прибуток</i>	Contribution Margin	Дохід – Змінні витрати	Показує, яку суму доходу залишає підприємство після покриття змінних витрат. Використовується для управлінського аналізу та короткострокового планування.

Продовження додатку Д

<i>Операційний грошовий потік</i>	Operating Cash Flow (OCF)	Чистий прибуток + Негрошові витрати ± Зміни в обіговому капіталі	Відображає реальну здатність підприємства генерувати гроші від операційної діяльності.
<i>Нерозподілений прибуток</i>	Retained Earnings	Чистий прибуток – Дивіденди	Частина прибутку, що залишається у підприємства для розвитку. Характеризує здатність до самофінансування.

Продовження додатку Д

Узгодження вимог П(С)БО, МСФЗ та Податкового кодексу України щодо визнання та формування фінансових результатів підприємства

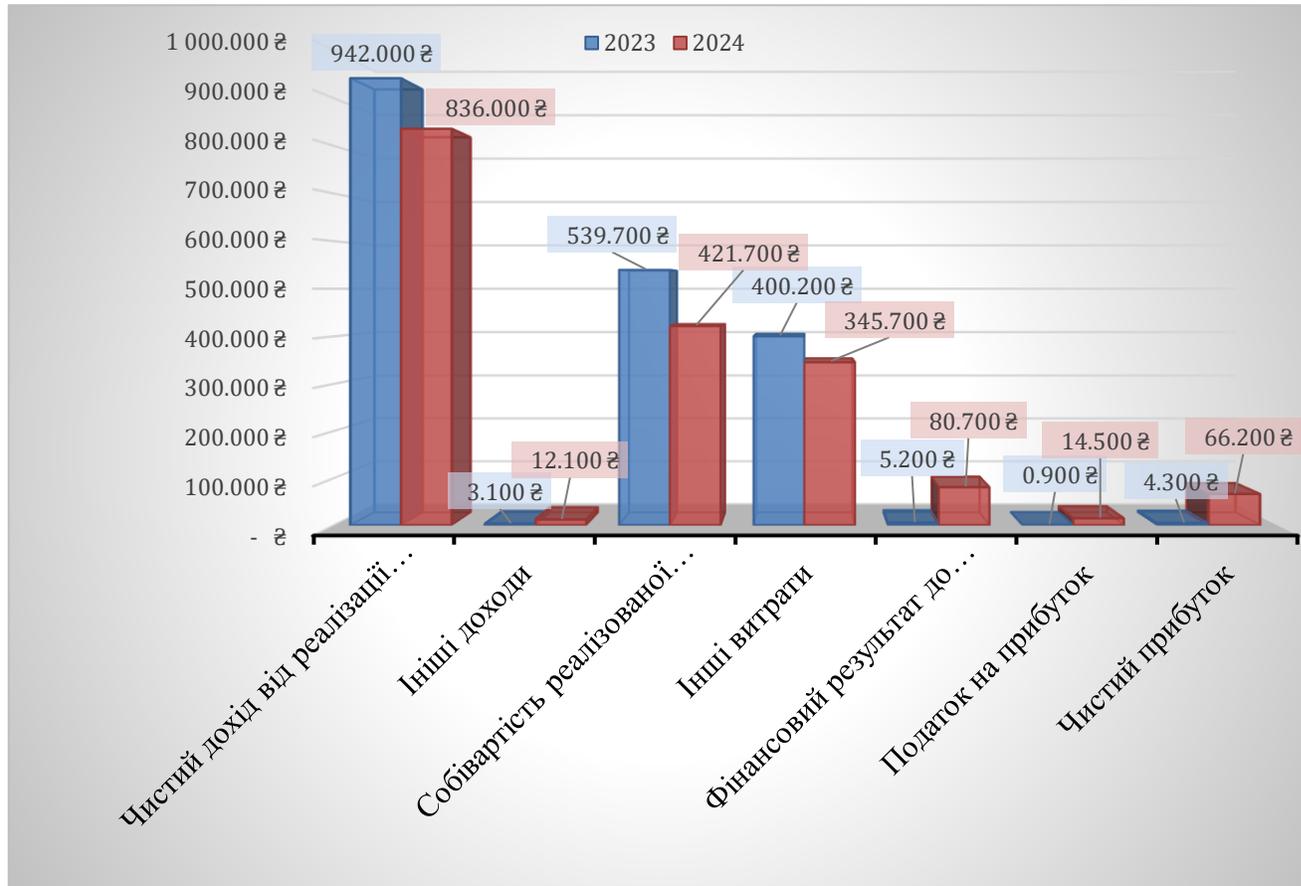
Критерії	П(С)БО (Національні стандарти)	МСФЗ (IFRS)	Податковий кодекс України (ПКУ)
Підхід до формування фінансового результату	Базується на принципах нарахування та відповідності доходів і витрат (П(С)БО 1, П(С)БО 3).	Повністю ґрунтується на принципі нарахування та концептуальній основі (Conceptual Framework, IFRS).	Фінансовий результат для оподаткування — це бухгалтерський прибуток, скоригований на податкові різниці (ст. 134 ПКУ).
Визнання доходів	Доходи визнаються при збільшенні активів або зменшенні зобов'язань, якщо оцінка є достовірною (П(С)БО 15).	Доходи визнаються відповідно до IFRS 15 за п'ятиетапною моделлю: договір → зобов'язання → ціна → розподіл → виконання.	Доходи визначаються на підставі бухобліку, але для окремих операцій є спеціальні правила (ст. 135–137 ПКУ).
Визнання витрат	Витрати визнаються у періоді отримання доходу або коли вони понесені (П(С)БО 16).	Витрати визнаються за принципом нарахування та через моделі знецінення, резервування, оцінки активів (IFRS).	Податкові витрати не формуються окремо — враховується бухоблік + податкові різниці (ст. 138 ПКУ).
Фінансовий результат (прибуток/збиток)	Визначається як різниця між доходами та витратами підприємства згідно з П(С)БО 3.	Визначається у Звіті про прибутки та збитки та іншому сукупному доході (IAS 1).	Об'єкт оподаткування — прибуток, розрахований на основі бухгалтерського фінрезультату з урахуванням коригувань (ст. 134 ПКУ).
Амортизація та знос	Методи амортизації визначаються підприємством (П(С)БО 7).	Гнучкі моделі амортизації та знецінення активів (IAS 16, IAS 36).	Чітко визначені групи активів та мінімальні строки амортизації (ст. 138.3 ПКУ).
Резерви та забезпечення	Передбачено формування забезпечень (П(С)БО 11).	Ширша система резервування: резерви під знецінення, очікувані збитки, оцінкові зобов'язання (IAS 37, IFRS 9).	Бухгалтерські забезпечення можуть не визнаватися у податковому обліку, якщо є різниці (ст. 139 ПКУ).
Коригування фінансового результату	Не передбачені окремі коригування для цілей оподаткування.	Коригування проводяться лише у фінзвітності за вимогами МСФЗ.	Є перелік постійних та тимчасових різниць, що збільшують або зменшують фінрезультат до оподаткування (ст. 138–140 ПКУ).
Звітність	Форма №2 – «Звіт про фінансові результати».	IFRS «Statement of Profit or Loss and Other Comprehensive Income».	Податкова декларація з податку на прибуток підприємств (щоквартально/щорічно).

Продовження додатку Д

Горизонтальний аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс
ГК»

Найменування показника	2023 рік, тис. грн	2024 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення, ± тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	942,0	836,0	-106,0	11,25%
Інші доходи	3,1	12,1	+9	290%
Разом доходи	945,1	848,1	-97	10%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	539,7	421,7	-118	21%
Інші витрати	400,2	345,7	-54,5	13,6%
Разом витрати	939,9	767,4	-172,5	18%
Фінансовий результат до оподаткування	5,2	80,7	+75,5	1451%
Податок на прибуток	0,9	14,5	+13,6	1511%
Чистий прибуток	4,3	66,2	+61,9	1439%

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК» у 2023-2024 роках

Продовження додатку Д

Динаміка основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ
«Трейд-Сервіс ГК»

Найменування показника	Значення		Відхилення	
	2023 рік	2024 рік	абсолютне, ±	відносне, %
12. Коефіцієнт оборотності активів	6,66	4	-2,66	-39,94%
13. Коефіцієнт оборотності запасів	8,2	7,15	-1,05	-12%
14. Рентабельність активів	0,03	0,31	+0,28	933%
15. Рентабельність чистих активів	0,12	0,95	+0,83	691%
16. Рентабельність оборотних активів	0,04	0,37	+0,33	825%
17. Рентабельність необоротних активів	0,13	1,92	1,79	137%
18. Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	1,13	1,4	+0,27	23%
19. Рентабельність продукції	0,005	0,08	+0,075	1500%
20. Рентабельність операційної діяльності	0,003	0,016	+0,013	433%
21. Рентабельність основних засобів	0,14	1,92	+1,78	1271%
22. Рентабельність власного капіталу	0,17	0,95	+0,78	458%

Процес формування фінансового результату ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Методи обліку фінансових результатів та їх відображення у фінансовій звітності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Елемент обліку	Застосований метод	Вплив на фінансовий результат
Доходи від надання послуг	Визнання за датою підписання акту	Формування чистого доходу звітного періоду
Витрати діяльності	Класифікація за класом 9 Плану рахунків	Зменшення фінансового результату
Амортизація ОЗ	Прямолінійний метод	Рівномірний розподіл витрат у часі
Амортизація НМА	Прямолінійний метод	Вплив на прибуток від основної діяльності
Запаси	ФІФО, ідентифікована собівартість	Формування собівартості послуг
Курсові різниці	Курс НБУ на кінець дня	Інші операційні доходи / витрати
Податок на прибуток	Без коригувань на податкові різниці	Формування чистого прибутку

Організація документального оформлення господарських операцій ТОВ
«Трейд-Сервіс ГК»

SWOT аналіз діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Спеціалізація на реалізації програмної продукції BAS та ліцензій M.E.Doc.	Обмежені фінансові та кадрові ресурси.
Надання консультативних і сервісних послуг клієнтам.	Залежність від програмних продуктів сторонніх розробників.
Використання сучасних інформаційних технологій та електронного документообігу;	Обмежені можливості масштабування діяльності.
Гнучкість у роботі з клієнтами	Залежність від ключових клієнтів.
Відносно низькі операційні витрати порівняно з великими ІТ-компаніями.	Чутливість до змін умов ліцензування.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Зростання попиту на автоматизацію обліку та бізнес-процесів.	Посилення конкуренції на ринку ІТ-послуг.
Розширення спектра консультативних послуг.	Часті зміни податкового та бухгалтерського законодавства.
Розвиток дистанційного консалтингу.	Економічна нестабільність.
Цифровізація бізнес-середовища.	Необхідність постійного оновлення та адаптації програмних рішень
Адаптація послуг до законодавчих змін.	Кіберризика та загрози інформаційній безпеці.

PEST аналіз діяльності ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Фактор	Характеристика впливу
Політико-правові (P)	- податкове та бухгалтерське законодавство України; - державне регулювання електронного документообігу; - вимоги до використання кваліфікованих електронних підписів; - загальна регуляторна нестабільність в умовах воєнного стану; - ризик обмеження або заборони використання окремих програмних продуктів (зокрема лінійки BAS) відповідно до Указу Президента України №601/2024, що формує потенційні загрози для діяльності ІТ-підприємств, орієнтованих на відповідні програмні рішення.
Економічні (E)	- рівень платоспроможності суб'єктів господарювання; - інфляційні процеси та коливання валютного курсу; - вартість ліцензійного програмного забезпечення; - динаміка розвитку ринку ІТ-послуг і консалтингу.
Соціальні (S)	- зростання потреби бізнесу в автоматизації обліку; - підвищення вимог клієнтів до якості сервісу та підтримки; - дефіцит кваліфікованих ІТ-фахівців на ринку праці; - поширення дистанційної роботи та онлайн-консультацій.
Технологічні (T)	- активний розвиток цифрових технологій; - впровадження хмарних рішень та електронного документообігу; - швидке оновлення програмних продуктів; - необхідність постійного навчання та адаптації персоналу.

Продовження додатку Д

Порівняння систем оподаткування та їх вплив на фінансовий результат

Параметр	Загальна система	Спрощена система (5%)	Спрощена система 3% з ПДВ	ФОП на третій групі
Об'єкт оподаткування	Прибуток	Дохід	Дохід	Дохід
Ставка податку	18%	5%	3%	5%
База оподаткування, тис. грн	80,7	848,1	848,1	848,1
Сума податку за 2024 рік, тис. грн	14,5	42,4	25,4	42,4
ПДВ	Так	Ні	Так	Ні
Адміністративні витрати	Високі	Низькі	Низькі	Дуже низькі

Напрями вдосконалення обліку фінансових результатів ТОВ «Трейд-Сервіс ГК»

Напрямок удосконалення	Основний зміст заходів	Очікуваний результат
Удосконалення облікової політики	Чітке розмежування доходів і витрат за видами діяльності; вибір раціональних методів обліку	Підвищення достовірності фінансового результату
Розвиток аналітичного обліку	Облік доходів і витрат у розрізі контрагентів, договорів, проектів і послуг	Зростання аналітичності облікової інформації
Посилення внутрішнього контролю	Контроль визнання доходів, віднесення витрат, операцій з НМА та ліцензіями	Зменшення фінансових і податкових ризиків
Автоматизація обліку	Розширення функціоналу BAS, формування внутрішніх управлінських звітів	Оперативність управлінських рішень
Гармонізація з МСФЗ	Адаптація підходів до визнання доходів і обліку НМА	Підвищення прозорості та інвестиційної привабливості
Оптимізація оподаткування	Аналіз альтернативних систем оподаткування та форм господарювання	Зменшення податкового навантаження та адміністративних витрат

Продовження додатку Д

Етапи поглибленого аналізу фінансових результатів підприємства

Система інструментів оптимізації оподаткування фінансових результатів підприємства

Група інструментів	Інструменти оптимізації	Механізм впливу на фінансовий результат	Очікуваний ефект
Облікові	Методи амортизації, оцінка запасів, формування резервів і забезпечень	Регулювання величини витрат та фінансового результату до оподаткування	Оптимізація податку на прибуток
Податкові	Вибір системи оподаткування, використання податкових пільг	Зміна об'єкта та бази оподаткування	Зниження податкового навантаження
Планові	Податкове планування, прогнозування доходів і витрат	Узгодження податкових платежів з фінансовими потоками	Стабільність фінансових результатів
Аналітичні	Оцінка податкових ризиків, аналіз альтернативних варіантів	Мінімізація ймовірності штрафів і донрахувань	Підвищення фінансової безпеки
Стратегічні	Узгодження податкової, фінансової та інвестиційної політики	Довгострокове управління податковими наслідками	Забезпечення сталого розвитку